Jaargang 104. Vrijdag, 3 October 1845. No. 79.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD VOOR DE STAD GRONINGEN EN OMMELANDEN.

Inspectie van de Verlofgangers der Nationale Militie.

BURGEMEESTER EN WETHOUDEREN der Stad *Groningen* brengen, naar aanleiding eener bij H. E. A. ontvangen missive van den Heer STAATSRAAD, GOUVERNEUR dezer Provincie, van den 30sten September l.l., no. 1, ter kennis van de VERLOFGANGERS der NATIONALE MILITIE in deze Stad, dat Zijne Majesteit er in heeft bewilligd, dat de INSPECTIE over de VERLOFGANGERS der NATIONALE MILITIE, waartoe, volgens de bestaande bepalingen, in deze maand October zou worden overgegaan, voor dit jaar **NIET** zal worden gehouden; ten gevolge waarvan de Inspectie, waartoe de Verlofgangers zijn opgeroepen bij Notificatie van Burgemeester en Wethouderen van den 25sten September l.l., **NIET** ZAL PLAATS HEBBEN.

GRONINGEN, 2 October 1845.

Burgemeester en Wethouderen:
Bij ongesteldheid van den Burgemeester,
De Wethouder H. W. VAN GIFFEN.
De Secretaris bij het Bestuur der Stad Groningen:
J. H. M. HORA SICCAMA.

Wordt geadverteerd, dat tot het afgeven der ATTESTATIËN DE VITA, ter bekoming zoowel van BURGERLIJKE en KERKELIJKE, als MILITAIRE PENSIOENEN, op den 1sten October 1845 verschenen, in een der Vertrekken van het Raadhuis dezer Stad zal worden gevaceerd, des voormiddags van 10 tot 12 uren, op de volgende dagen, als:

1) Voor de BURGERLIJKE en KERKELIJKE, benevens MILITAIRE OFFICIEREN en GEPENSIONEERDE WEDUWEN op VRIJDAG, den 3den October 1845.

2) Voor de GEPENSIONEERDE ONDEROFFICIEREN en verdere MANSCHAPPEN op ZATURDAG, den 4den October 1845.

De **AGENT** VAN 'sRIJKS SCHATKIST te *Groningen* herinnert bij deze de Deelnemers in de Geldleening en Bijdrage van 127 Millioenen, dat de laatste Termijn moet worden aangezuiverd vóór of op den 15den dezer maand.

GRONINGEN, 1 October 1845. RENGERS.

De **COMMISSIE** van ONDERWIJS voor de Provincie *Groningen* vergadert op Woensdag, den 15den October (niet den 8sten, zoo als abusievelijk op den omslag der *Nieuwe Bijdragen voor Augustus* is opgegeven), des morgens te 8 uren precies, in het PROVINCIEHUIS te *Groningen*. — Die zich dan willen laten EXAMINEREN, moeten hunne GETUIGSCHRIFTEN van goed Gedrag, een AUTHENTIEK AFSCHRIFT van hunne GEBOORTE-ACTE, en de ACTE van RANG, welke zij vroeger mogten verkregen hebben, *franco* inzenden bij den Schoolopziener van hun Distrikt, vóór den 5den October, met opgave van den Rang, voor welken zij verlangen onderzocht te worden.

De ONDERWIJZERS en ONDERMEESTERS, welke mogten verlangen het Examen als Toehoorders bij te wonen, moeten de Bewijzen van Toegang daarvoor mede vóór den 5den October afhalen van den Schoolopziener van hun District of van den ondergeteekende.

TH. VAN SWINDEREN, *Secretaris.*

DUITSCHLAND EN AANGRENZENDE RIJKEN.

KONINGSBERGEN, 18 September.

Aan de Russische grenzen is de nood nog veel hooger, dan bij ons. De boeren trekken bij honderden over de grenzen en plunderen, gedreven door hongersnood, de velden van de Pruissische onderdanen. Onze Regering kan inderdaad niet meer doen, dan, ten behoeve der bescherming van hare onderdanen, troepen naar de grenzen te doen oprukken, en werkelijk is tot dit einde eenige militaire magt, zoowel van hier als van Insterburg en Tilsit, derwaarts opgemarscheerd. Doch daarmede zijn de ongelukkige Russische ingezetenen niet geholpen, die letterlijk den hongerdood sterven moeten, indien hunne bestuurders zich niet hunner aantrekken. Dat ouders hunne kinderen te koop aanbieden en ze aan de rijken ter voeding overlaten, is aan de orde van den dag; en wij zagen hier Russische moeders doortrekken, die hare schier verhongerde kinderen aan bemiddelde familiën wilden afstaan, doch geene koopers of aannemers vinden konden. Hier ter stede behelsden de dagbladen, nog niet lang geleden, bekendmakingen, waarbij dergelijke aanbiedingen van kinderen gedaan werden; eene ongelukkige moeder, welke op het punt was, om van honger te sterven, smeekte dringend om overneming harer vijf kinderen, welke zij onmogelijk langer konde onderhouden.

BERLIJN, 27 September.

Daar de ondervinding geleerd heeft, dat er, ten gevolge van onhandige eksteroogen-operatiën, zelfs menschenlevens in de waagschaal zijn gesteld, zoo zal er voortaan, naar luid van eene ministeriële beschikking, tot uitoefening van het bedrijf van eksteroogen-snijder eene bijzondere concessie van wege de policie gevorderd worden.

— Een gewigtige maatregel is op dit oogenblik hangende, en zal, naar men hoort, binnen kort tot uitvoering komen. Er zal namelijk eene algemeene Duitsche kerkvergadering, waarop geestelijken van alle geloofsbelijdenissen zitting zullen hebben, bijeengeroepen worden, ten einde hunne meening, betreffende de godsdienstige aangelegenheden van het algemeene vaderland, te uiten. Pruissen wil zich alzoo aan het hoofd der godsdienstige beweging stellen, zoo als dit zijk tot dusverre ook reeds een' grooten invloed daarop heeft uitgeoefend.

— Als eene kleine bijdrage tot de wijze, waarop men, in ons land, naar posten en betrekkingen dingt, dient het volgende: Te dezer stede bestaat eene vacature in den stedelijken raad; voor die betrekking melden zich vijf kandidaten aan; onder dezen, nu, bevindt zich een nog zeer jeugdig kamergerigts-assessor, die, ten fine zijner sollicitatie, zijne biographie heeft laten drukken, haar aan de overheid overgelegd en daarbij tevens gevoegd zijn . . . . geteekend portret!

— In de bergachtige streken van Zweden en Noorwegen maken de inwoners, wanneer zij met sneeuw gevulde valleijen en holle wegen moeten passeren, gebruik van *skie's*, dat is te zeggen, van twee dunne planken, van welke de eene de lengte van anderhalve el heeft en de andere slechts de helft daarvan; zij hechten met lederen riemen de langste plank onder den linker- en de kortste onder den regtervoet, zoodanig, dat de voeten zich juist op het midden der planken bevinden; en alzoo min of meer voortglijdende, loopen zij geen gevaar van in de sneeuw te zinken. Er is zelfs bij elk regement eene compagnie, wier officieren en soldaten zich oefenen, om met de skie's over de sneeuw te loopen.

Twee jonge lieden, die zich thans in Hannover bevinden, een Zweed en een Noorweger, hebben beproefd, om met skie's van kurkplaat van eene zekere dikte en van binnen uitgehold over het water te loopen, en dit is hun volkomen gelukt. Maandag laatstleden hebben zij in het openbaar eene voorstelling gegeven van hunne kunst op de stadsgrachten; zij konden langzaam en snel over het water loopen, achterwaarts en voorwaarts. Zij hebben militaire manoeuvres uitgevoerd met den ransel op den rug, het geweer in den arm, en eindelijk eene schuit voortgetrokken, waarin zich acht personen bevonden; hunne kousen zijn zelfs niet nat geworden.

Dewijl de kunst, om in tijd van oorlog over het water te kunnen loopen, zeer nuttig kan zijn, zoo vraagt men, of in ons waterachtig landje het voorbeeld van Hannover niet diende gevolgd te worden, waar men reeds bezig is met eenige soldaten, onderofficieren en officieren van verscheidene regementen in die kunst te onderwijzen.

— Bij Dantzig is, den 16den dezer, van het bolwerk Luchs, eene reeks van merkwaardige proefnemingen gedaan met mijnen onder water, die door galvanische leiding ontstoken werden. Men deed drie zoodanige mijnen, die met 16, 25 en 50 ponden buskruid geladen waren, in de lucht springen, terwijl zij, die de mijnen deden springen, zich onder een gewelf volkomen veilig bevonden. De mijnen vlogen oogenblikkelijk, op een met den horen gegeven sein, in de lucht, hoezeer de afstand van de galvanische batterij bij de duizend schreden bedroeg. Zelfs de kleinste lading, die met 16 ponden, deed zulk eene geweldige werking, dat een dubbel over elkander gelegd vlot van een voet dikke balken hoog in de lucht vloog, en deze zware stukken hout als laadstokken ronddansten.

FRANKFORT, 27 September.

De Keur-Hessische regering heeft den uitvoer van granen uit het vorstendom verboden, en aan de grenzen maatregelen genomen, om dit verbod te handhaven.

— Uit Posen wordt gemeld, dat thans, nu de oogst genoegzaam is afgeloopen, de uitslag beter is, dan men had verwachten, en men eenen goeden gemiddelden oogst zal hebben.

— De bewilligingen, welke, volgens het den Stenden voorgelegd dekreet, de Saksische regering aan de Duitsch-Catholijken toestaan wil, bestaan in de volgende: 1) het gebruik der Protestantsche kerken, zonder klokkengelui en zonder aankondiging der te houden eeredienst in het plaatselijk dagblad; 2) de bediening van den doop, onder bijstand eens Protestantschen leeraars. Daarentegen zullen de Duitsch-Catholijken hunne kerkelijke lasten, als tot dus verre, aan het Roomsch-Catholijke consistorium blijven betalen.

— Vele Boheemsche familiën verlaten sedert eenigen tijd, om der godsdienstwille, hun vaderland, om zich aan de Catholijke dissidenten in Silezië aan te sluiten. Het gouvernementschap in Praag, zegt men, heeft de uitlevering dier familiën verlangd, doch het ministerie van binnenl. zaken in Berlijn zou daarop verklaard hebben, dat wel allezins traktaten tusschen Oostenrijk en Pruissen tot de uitlevering van misdadigers verpligten, maar dat zoodanige personen, als welke, wegens zake van Godsverering, in de Pruissische staten overkwamen, geenszins als misdadigers te beschouwen zijn, en dat dienvolgens aan het verlangen der Oostenrijksche gezagvoering de te minder kan voldaan worden, vermits in Pruissen het stelsel eener gepaste gewetensvrijheid heerscht.

— In Ulm is gedurende *Ronge's* tegenwoordigheid een jongman in hechtenis genomen, die in de kroegen zich door smaadredenen tegen *Ronge's* zaak en eindelijk zelfs door bedreigingen tegen zijn' persoon deed opmerken. Bij het onderzoek vond men bij dezen jongman eenen scherp geslepen dolk verborgen. Hij schijnt een verdreven student uit Beijeren te zijn. Dit voorval heeft tot het valsche gerucht aanleiding gegeven, dat in Ulm op *Ronge* was geschoten.

— Volgens een te Konstantinopel loopend gerucht, had de Porte nu eindelijk een ferman uitgevaardigd, waarbij het bouwen eener Protestantsche kerk te Jeruzalem veroorloofd wordt. De Engelsche gezant had sedert vele jaren vruchteloos getracht haar daartoe te bewegen.

— Te Schwerin heeft den 18den dezer, des namiddags omstreeks zes uren, een orkaan, van regen, donder en bliksem vergezeld, gewoed, welke dien van den 29sten November 1836 in hevigheid nog ver overtrof. Gelukkig duurde hij slechts vijf minuten, maar veroorzaakte hij nogtans groote schade aan huizen en boomen. Inzonderheid hebben de schouwburg en de huizen in de Paulsstad veel geleden. Naardien juist jaarmarkt gehouden werd, zijn de op de markt staande kramen, met alles wat daarin was, hoog in de lucht opgeworpen, en daarop allen door elkander nedergevallen.

— In de Zwitsersche kantons Zurich, Glarus, Freiburg en St. Gallen vertoonen zich sporen derzelfde aardappelziekte, door welke thans de velden van België, Nederland en een gedeelte van Duitschland bezocht worden.

Van den 28sten. In berigten uit Petersburg van den 20sten September wordt gemeld, dat Z. M. de Keizer, uit aanmerking van het misgewas des vorigen jaars en van de ongunstige uitzigten op het binnenbrengen van den graanoogst in dit jaar, gelast heeft, dat de verkoopprijzen van het zout in de kroon-magazijnen van het gouvernement St. Petersburg verminderd zullen worden, en wel van 60 op 50 en van 76 op 60 kop. per pud.

— Uit Wittenberg verneemt men, dat de Koning een nieuw bewijs heeft gegeven van zijne belangstelling in het behoud van geschiedkundige gedenkteekenen. De huizen der beide hervormers *Luther* en *Melanchton* zijn namelijk op kosten van den staat gekocht en zullen tot scholen worden ingerigt.

— Het provinciaal bestuur van de Keur-Hessische provincie Hanau heeft, onder dagteekening van den 23sten September, eene aankondiging gedaan, waarbij aan de bestaande strafbepalingen tegen het opkoopen van levensmiddelen, met oogmerk, om deze met woekerwinst te verkoopen, wordt herinnerd, en verklaard, dat aan die bepalingen, door verscherpte vermeldingen van aan ingezetenen, gestrengelijk de hand zal worden gehouden.

KEULEN, 27 September.

De opper-president der Rijnprovincie heeft het onderstaande kabinetsbevel des Konings ter algemeene kennis gebragt.

Naar luid van overeenstemmende berigten der provinciale autoriteiten zijn de aardappelvelden voor een groot gedeelte van de Rijnprovincie en Westfalen door eene ziekte aangetast, welke een aanmerkelijk tekort in den oogst dier aardvrucht doet vreezen. De hierdoor opgewekte bezorgdheid voor de sterk bevolkte fabrijk-distrikten van die provincie wordt nog vergroot door de omstandigheid, dat in het naburige buitenland die ziekte zich nog verder uitgebreid moet hebben, en het opkoopen van gezonde aardappelen in de Rijnprovincie voor het buitenland reeds eenen aanvang moet hebben genomen. Ter opheffing dezer bezorgdheid, draag ik u den last op, om den uitvoer van aardappelen uit de Rijnprovincie en de provincie Westfalen op de westelijke en noordelijke landsgrenzen van Saarbrück tot Rheine tot nader order te verbieden en zulks onder bedreiging der bij § 1 der wet van den 23sten Jan. 1838 vastgestelde strafbepalingen.

SANSSOUCI, 18 Sept. 1845. FRED. WILLEM.

Dit besluit zal de verzendingen van aardappelen naar Nederland en België, welke sedert eenigen tijd bij groote hoeveelheden bewerkstelligd worden, eensklaps doen ophouden.

GROOTBRITTANJE.

LONDEN, 27 September.

De *Standard* meldt, dat binnen kort de heer *Thiers* in Engeland wordt verwacht.

— Onder de streken, van waar tegenwoordig aardappelen herwaarts gezonden worden, behooren de Azorische eilanden.

— In den *Times* leest men het volgende:

Gedurende de twee laatste dagen zijn uit China, Oost- en West-Indië, of, om beter te spreken, uit alle havens van den aardbol een overgroot aantal schepen alhier aangekomen.

Maandag alleen zijn 150 schepen binnengeloopen; het groote tolhuis was letterlijk belegerd door kapiteins, die hunne verklaringen kwamen indienen, iets, dat binnen 24 uren na de aankomst moet geschieden.

Te *Liverpool* is de scheepvaart naar evenredigheid nog levendiger geweest; in één' dag zijn 60 schepen bij het tolhuis aangegeven en in den loop der volgende dagen een gelijk getal.

Men wenscht zich in Engeland geluk met dezen levendigen handel; daardoor ontstaat werk voor de behoeftige klassen, ten einde in de behoeften van den winter, die nadert, te kunnen voorzien.

— Men zegt, dat de oorlog uitgebroken is tusschen de twee kleine staten San Salvador en Honduras, in centraal Amerika gelegen. De regering van Honduras, welke, naar het schijnt, geen groot vertrouwen heeft op de krijgszuchtige stemming zijner burgers, heeft eene proclamatie uitgevaardigd, waarbij de geheele mannelijke bevolking boven de 14 jaren onder de wapenen wordt geroepen, *op straffe des doods*, in geval van ongehoorzaamheid.

— Het Caledonische kanaal, dat groote nationale gewrocht, dat in de voorgaande eeuw aangevangen en dikwijls gestaakt is, wordt nu sinds eenigen tijd met vernieuwden ijver voortgezet. Dit kanaal zal zestig mijlen lang, 120 voeten breed en 20 voeten diep zijn, zoodat het door de grootste koopvaardijschepen en door fregatten van 32 stukken, geheel uitgerust en gewapend, zal kunnen bevaren worden. De ondernemers hebben hiertoe 1500 à 1800 man aan het werk.

FRANKRIJK.

PARIJS, 28 September.

Donderdag morgen is de Koning met den graaf *van Parijs*, de hertogen *van Nemours* en *van Aumale* en een talrijk gevolg van Eu naar Tréport gereden, heeft zich dáár aan boord van het stoomschip *le Caïman* begeven en aan verscheidene manschappen op dat vaartuig ridderorden en eereteekenen uitgereikt. Des namiddags te een uur was Z. M. met zijn gevolg op het kasteel Eu terug gekeerd, welk paleis de koninklijke familie den 1sten October zal verlaten, om alsdan tot de maand December St. Cloud te betrekken.

— In den avond van den 14den September, iets over elf uren, heeft men te Florence een' kleinen schok van eene aardbeving gevoeld.

— Volgens een gerucht, is *Abd-el-Kader* in de landstreek van Riff doorgedrongen, en heeft zich aldaar de bevolking ten gunste van dezen geestdrijver verklaard, die zich tegenwoordig aan het hoofd van 6000 man voetvolk en 1000 ruiters bevindt. De eerste daad van *Abd-el-Kader* bestond daarin, zegt men, dat hij aan meer dan 20 Mooren, welke tot tolken en onderhandelaars tusschen de Arabieren en de Spaansche stad Melilla dienden, het hoofd deed afhouwen.

— Dagbladen uit Valparaiso, alhier over Brazilië ontvangen, berigten, dat een nieuw geschil gerezen is tusschen den kapitein *Bruat*, te Otaheite, en den bevelhebber van het Engelsche corvetschip *Talbot*. De Fransche officier heeft er op aangedrongen, dat de kapitein van de *Talbot* de Fransche vlag zou begroeten; deze weigerde dit echter te doen, zoo lang de Britsche vlag niet van het huis van den consul zijner natie wapperde. De heer *Bruat* wilde dit niet toestaan, waarop de *Talbot* op nieuw onder zeil is gegaan. Zoodra de Fransche admiraal deze bedroevende tijdingen ontvangen had, is hij naar Valparaiso gegaan, om met den admiraal *Seymour* over deze zaak te spreken, doch deze was naar Callao vertrokken. Genoemde dagbladen voegen hierbij, dat deze twee admiralen in lust schijnen te hebben, om elkander nooit aan te treffen.

— Verscheidene kapiteins van koopvaardijschepen, die na den ongelukkigen strijd der Engelschen en Franschen op het eiland Madagascar, tegen de Hova's, voor Tamatave zijn geweest, verzekeren, dat zij de hoofden van vele gesneuvelden op lange pieken langs het strand hebben zien staan. Een Spanjaard, *Pepe* genoemd, is tot kapitein van de haven van Tamatave benoemd en een Fransch en Engelsch matroos, die gedeserteerd waren en hunne landgenooten hadden bestreden, zijn ook met posten bedeeld.

De kapiteins, die deze berigten geven, zeggen, dat de inboorlingen hen ook aan land poogden te lokken, doch dat zij het niet waagden, uit vrees van vermoord te zullen worden door de trouwelooze Hova's.

— De Spaansche dagbladen kondigen aan, dat te Soria, onder den naam van *matigheidsgenootschap*, eene club is opgerigt, die ten doel heeft, het verbruik van rooktabak tegen te gaan. Al wie van dit genootschap verlangt medelid te worden, moet bewijzen, dat hij, tot op den dag zijner aanvrage, heeft gerookt. Dit bewijs geleverd zijnde, ontvangt hij zijn diploma van lidmaatschap, waarop deze woorden geschreven zijn: *no fumeras* (gij zult niet rooken). Iedere overtreding van dit gebod wordt met eene geldboete van 16 maravedis gestraft. Om het doel des genootschaps te zekerder te bereiken, zijn de leden verpligt, elkander te bespieden, en weerszijds elkander aan te klagen. De aanklagt moet gedaan worden elken avond in de vergadering, die ten huize van den president gehouden wordt. De zitting wordt geopend door eene inspectie der zakken, handen en van den ademreuk, welk onderzoek al de leden wederkeerig op elkander doen. De opbrengst der boeten moeten aangewend worden tot abonnementen op de dagbladen; maar het is niet zeer waarschijnlijk, dat de periodieke drukpers er ooit eenig aanmerkelijk voordeel uit erlange; want tot dusverre telt het anti-tabakrookend matigheidsgenootschap nog slechts 14 leden, en de van oudsher bij de Spanjaards ingewortelde liefhebberij voor den *cigarro* en de *cigarretta* maakt het niet waarschijnlijk, dat het getal der leden van dit genootschap ooit aanmerkelijk zal aangroeijen.

— In den *Pilote de Calvados* van den 25sten September leest men het volgende:

Men berigt ons het bestaan van een zonderling mensch te Trivières; hij verkeert in eenen staat van waanzin, die zich eerst sedert zes maanden bij hem heeft geopenbaard. Zijn naam is *Rault* en hij is in de kracht van zijn leven. Zijne voornaamste manie bestaat in het idée fixe, dat hij onmetelijk rijk is en met de alleronbeperkste vrijgevigheid de schatten, van welke hij bezitter is, uitdeelt onder zijne medeburgers, onverschillig van welken stand zij zijn. Naauwelijks heeft er een of ander ongeluk te Trivières plaats, of onmiddellijk is hij in de weer, om in de eerste behoeften der slagtoffers van de ramp te voorzien en geeft hij tot dat einde een *bon* van een billioen en vijftig millioenen op zijne schatkist; dit is nog slechts een gering geschenk, dat weldra door nog grootere zal worden overschaduwd. Hij is, zegt hij, een geboren vijand van alle onderdrukking, en elken dag predikt hij openlijk de afschaffing van de belasting. Dewijl de vrijheid geproclameerd is, waarom blijven dan zoo vele duizenden ongelukkigen in de gevangenissen? Hij heeft de noodige bevelen gegeven, opdat alle grendels weggeschoven, de bagno's ontruimd worden, en hij rekent er zeker op, dat al de gevangenen en galeislaven hem zullen behulpzaam zijn, om het verheven ontwerp, waarvan hij zijn geheele leven zwanger heeft gegaan, te verwezenlijken. Dwars over het kanaal wil hij van Trevières naar Londen een' ijzeren spoorweg leggen en bij de eerste daad van trouweloosheid van het strafschuldig Engeland wil hij, om het in eens te verpletteren, een reusachtig convooi op dien weg zetten, daarop de geheele Fransche armee, de nationale garde niet uitgezonderd, plaatsen en daarmede naar Engeland stoomen; hij zelf behoudt zich den post van stoker voor op den dag der groote expeditie.

Weinige dagen geleden, meende hij ontdekt te hebben, dat onder rotsen in de naburige rivier een paling zich schuil hield van ten minste 25,000 ponden; volgens zijne berekening, konden al de bewoners van de omstreken van het vleesch van dit beestje verscheidene dagen smakelijk eten, en ten einde het dier niet ontsnapte, ondernam hij alleen die herkulische arbeid, om een' dam door de rivier te leggen. Hij wist in eene leerlooijerij te komen, uit welke hij met den grootsten ijver eene menigte huiden in de rivier wierp; een kabrioletschepen ben niet verkwisten van den 1sten October, aan voorgelegd worden, alvorens naar het parlement

den denzelfden weg zijn gegaan, toen men gelukkig hem in zijn' al te grooten ijver kwam storen.

Eergisteren eindelijk kwam een nieuw alleredelst plan bij hem op; bij wilde niet, dat de bewoners van Trevières, die hij allen met weldaden had overladen en die, dank zijne zorgen en mildheid, zakken met goud en diamanten hadden gevuld, langer in ellendige met stroo bedekte hutten zouden leven, zoo als zij tot heden gedaan hadden; alzoo kreeg hij het in den zin, om het gehucht aan vier hoeken in den brand te steken, ten einde paleizen uit de asch te doen herrijzen. Hij zoude een begin hebben gemaakt met het ten uitvoer leggen van zijn grootsch plan, indien men hem niet tijdig voorloopig in zijne kamer onder toezigt had gesteld.

Van den 29*sten.* Men zegt, dat de Koning den 6den Oct. eene groote wapenschouwing zal houden, en wel, indien het weder gunstig is, op de pleinen van de Tuillerien en van het Louvre, op den Carrousel en op de kaden. De troepen zullen het standbeeld van den hertog van *Orleans* voorbijtrekken.

— Het *Journal des Débats* behelst het volgende: „De aardappelenoogst heeft dezer dagen in de omstreken van Parijs plaats. Volgens het zeggen der landbouwers, is deze oogst in de vlakten van Saint-Denis en van Nanterre en in het dal van Montmorency nooit overvloediger en schooner geweest, dan dit jaar. Die zandige gronden schijnen zeer geschikt voor deze plant."

BELGIE.

BRUSSEL, 28 September.

Het bewind heeft eene commissie van 17 leden benoemd, ten einde de oorzaken en den aard van het aardappelenbederf te onderzoeken, en de middelen aan te wijzen, om deze kwaal zooveel mogelijk te verhoeden. — Aan het hoofd staat de heer *d'Hane de Potter.*

Voor de kosten van het vervoer van aardappelen over de ijzerbanen wordt eene vermindering van 50 ten honderd toegestaan.

Van den 30*sten.* Eene zonderlinge weddenschap is j.l. Vrijdag gedaan op een diné, waaraan verscheidene Engelsche jagtliefhebbers deel namen; een der gasten heeft met lord *W. L* gewed, dat hij van den 15den October tot den 15den April in de armenkas eene som van 50,000 francs zoude storten door middel van concerten, welke hij met door hem te bezoldigen kunstenaars door geheel België zal geven. Hetzij hij winne of verlieze, de armen zullen er evenzeer bij gewonnen hebben. Wij vreezen zeer, dat hij zijn cijfer niet zal bereiken, te meer, daar zijne reiskosten op de ontvangsten moeten genomen worden.

— Men is in ernst beducht geweest voor onlusten in Gent, ten gevolge van een aldaar uitgegeven blaauwboekje, waarin degenen, die bij de spinnerij en weverij belang hadden, werden vermaand, zich te vereenigen en zich regt te verschaffen, en waarvan men verregaande ongeregeldheden verwachtte, zoodat de bezetting was versterkt en van scherpe patronen werd voorzien. De rust is echter in geenen deele verstoord, en de schrijver van het boekje heeft, op het punt van te worden gevat, de vlugt genomen.

— In de gemeente van Sterrenbeek heeft een zoo zonderling voorval plaats gehad, dat, niettegenstaande de zaak zich op de natuurlijkst mogelijke wijze heeft opgehelderd, verscheidene eenvoudige zielen nog aan een bezoek van spoken blijven gelooven.

Tegen elf uren in den avond werd een boer plotseling uit zijnen eersten slaap gewekt door een herhaald getik tegen de glasruiten van zijn slapvertrek. Zich verbeeldende, dat het dieven zouden zijn, springt hij op grijpt een' snaphaan, loopt naar het venster en ziet daar buiten, maar overigens vlak voor zich, drie gedaanten in het wit gekleed, doch met zwarte aangezigten. Bevende van schrik, zet hij het roer van zijn geweer tegen het raam en schiet hij af; maar oogenblikkelijk hoort hij ook van buiten eene vervaarlijke ontploffing, die hem achterover werpt, terwijl een flikkerend licht, als dat van een' helderen brand, zijn oog verblindt. Na eene poos als bedwelmd te hebben gelegen, waagt hij zich eindelijk tot een nader onderzoek. Al de glasruiten zijn gesprongen en eene sterke brandlucht vervult de kamer. Hij twijfelt geen oogenblik meer, of het zijn bovennatuurlijke wezens, die hem een nachtbezoek zijn komen brengen. Hij loopt zijn huis uit en brengt het gansche dorp in rep en roer. Reeds sprak men van het doen van bezweeringen, om den boozen geest te verdrijven, toen de secretaris der gemeente, die uit Brussel terug kwam en vernam, wat er gaande was, de zaak op eene zeer eenvoudige wijze verklaarde, maar zonder daarom al de dorpelingen te overtuigen.

In den namiddag had men te Brussel eenige vliegwerken opgelaten en, onder anderen, drie aan elkander gebonden, in het wit gekleede negers; de wind had deze vliegwerken naar Sterrenbeek en tegen het raam van het slaapvertrek van den boer gedreven. Toen deze nu zijn geweer van zoo nabij op hen gelost had, was het ontvlambaar gaz, waarmede zij opgevuld waren, in brand geraakt en van daar de geweldige ontploffing en het zoo helder flikkerend licht, die den boer en op zijn verhaal de gansche gemeente eenen zoo geweldigen schrik hadden aangejaagd.

NEDERLAND.

's GRAVENHAGE, 29 September.

Bij besluit van den 27sten September j.l., no. 108, heeft Zijne Majesteit de onteigening ten algemeenen nutte bevolen van de eigendommen, welke voor den aanleg van den ijzeren spoorweg tusschen 's Gravenhage en Rotterdam zullen moeten worden in bezit genomen.

— Het heeft Z. M. behaagd, om, op het daartoe aan Hoogstd. gedane voorstel, er in te bewilligen, dat de in de maand October aanstaande vastgestelde inspectie over de verlofgangers der nationale militie dit jaar niet zal plaats hebben.

— Naar men verneemt, zijn onderscheidene handelaren er toe overgegaan, om buiten 's lands bestellingen van leeftogt te doen met het doel, om, wanneer die herwaarts zal zijn gebragt, denzelven zonder winst, en alleenlijk tegen vergoeding van de aangewende kosten, af te staan.

Deze edele wijze van handelen verdient hoogen lof. Daarom hebben wij vermeend van dezelve bijzondere melding te moeten maken. (*Staats-Courant*).

— Men verneemt, dat het hoofdbestuur van Nederlandsch Indië zes opzigters van den waterstaat wenscht te bekomen, ten dienste van den waterstaat en landsgebouwen aldaar. Hun, traktement, ad *f* 100 's maands, zal ingaan bij hunne aankomst in Indië, doch, te rekenen van den dag van vertrek, zullen zij een voorloopig traktement van *f* 50 's maands erlangen, waarop vóór hunne inscheping een voorschot ten beloope van vier maanden zal worden uitbetaald, waarvoor zij zonder schuld in Indië zullen kunnen komen. — Met het tractement, dat een matig bestaan oplevert, zullen zij zich welligt verscheidene jaren moeten vergenoegen, alvorens het verhoogd worde. Er zijn intusschen in Indië twee opzigtersplaatsen, iedere met een traktement van *f* 1500, voorts vijf plaatsen, iedere van *f* 1800, drie plaatsen, ieder van *f* 2400, en eindelijk eene opzigters-plaats van *f* 3000 's jaars. — De opzigters kunnen niet tot ingenieur opklimmen; maar zij kunnen alle bovengemelde rangen doorloopen, en bovendien worden de betrekkingen van opzigters der houtstapelplaatsen en der houtzaagmolens, zoo mede die van kalk en steen, aan de verdienstelijkste opzigters van den waterstaat gegeven.

Van den 1*sten October.* Z. M. de Koning met Hoogstdeszelfs gevolg, per afzonderlijken spoortrein van 's Gravenhage komende, is heden omstreeks 2 uren alhier gepasseerd en heeft de reis naar Soestdijk met eenen specialen spoortrein over Utrecht dadelijk vervolgd. Z. M. wordt Zaturdag eerstkomende te 's Gravenhage terug verwacht.

— Zr. Ms. fregat *Jason*, aan welks boord zich Z. Exc. de heer gouverneur-generaal *Rochussen* bevindt, is den 21sten Julij te Rio Janeiro aangekomen.

AMSTERDAM, 30 September.

Door de Nederlandsche Handelmaatschappij zijn bevracht de navolgende schepen, als: Voor AMSTERDAM: de Amstel, kapt. *J. van Duijn*; Schoon Verbond, kapt. *B. Draijer*; Maria, kapt. *T. Hagen*. Voor ROTTERDAM: de Jeannette, kapt. *S. Halfweg*; Jonge Cornelis, kapt *J. J. Klein*; Prést Ram, kapt. *J. Parlevliet*. Voor DORDRECHT: 's Hertogenbosch, kapt. *F. J. Matthijsen*. Voor MIDDELBURG: Koning Willem II, kapt. *J. Kooger*.

— Wij hebben het genoegen, uit eene echte bron te kunnen melden, dat de acht man der equipage van het verongelukte [illegible] vaardijschip *Jan Hendrik*, die zich, zoo men weet, in [illegible] boot van de rots St. Paul, van de overige schipbreu[illegible] hadden verwijderd, om naar redding rond te zien, en van wier lot men wijders tot dus verre onkundig was [illegible] behouden zijn aangekomen te Sobral, provincie Ceara, in Brazilië. Onder de genoemde acht man bevindt zich de passagier, de heer *A. Waszink*.

— Gisteren avond is in het binnen-gasthuis ingebragt de machinist aan den Rijn-spoorweg *Jan Verloo*, oud 29 jaren, gehuwd, die, met den trein van half acht naar Arnhem, alwaar hij woonachtig is, vertrokken, tusschen de ijzeren brug en Duivendrecht, van de locomotief is gevallen en door een der wielen van den tender zoodanig aan den linker voet is getroffen, dat hij geheel is verbrijzeld; daarenboven heeft hij nog eene ligte beleediging aan het hoofd en den linkerarm bekomen.

— Men heeft de volgende berigten ontvangen:

PARAMARIBO, 1 Augustus. Op het einde van Julij is in de Saramacca gearriveerd het schip *Heppens* met 37 Europesche kolonisten, ontscheept op de plantaadje *Mijn Vermaak*, om in de ruime koffijloods aldaar gehuisvest te worden.

De verbetering van den gezondheidstoestand der Europesche kolonisten in Saramacca schijnt van zeer korten duur geweest te zijn; het aantal gestorvenen tot op den 27sten Julij, groot 41, is dien dag met 4 vermeerderd, den 28sten met 1, den 29sten met 5, den 30sten met 1, den 31sten met 4, uitmakende 56. Het begin der sterfte dagteekent van den 9den Julij.

Den 6den Aug. De berigten van de Saramacca geven sedert den 1sten dezer eene sterfte aan van 7, zieken 105, herstellende 55. Bij de heerschende koortsen, welke een gastrisch-nerveus karakter vertoonen, hebben zich verschijnselen van rotkoors gevoegd.

Den 8sten Aug. Den 2den l.l. zijn de geneesheeren *Landré* en *Muller* alhier van de Europesche kolonisatie terug gekeerd, en heeft het gouvernement van hen mededeeling ontvangen, welke voorzieningen hun toestand vorderde; tevens is de officier van gezondheid 2de klasse *van der Monde* ziek van dáár stadwaarts vervoerd, die echter thans herstellende is. In zijne plaats is gekomen de officier van gezondheid 2de klasse *Wegener*.

'S HERTOGENBOSCH, 28 September.

Ten einde in den naderenden winter en bij de noodlottige duurte der levensmiddelen aan de arbeidende klasse werk te verschaffen, is door Z. M. bevel gegeven, dat nog dit jaar zal worden overgegaan tot het vervaardigen van onderscheidene verdedigingswerken, en is dien ten gevolge de genie aangeschreven, om met spoed de bestekken in orde te brengen en nog eerstdaags de aanbesteding te doen van het maken van 4 lunetten in het geretrancheerde kamp op de Vugtsche en Cromvoirtsche heide; het uitdiepen van de grachten der aldaar reeds bestaande vestingwerken; het maken van eenen dijk, uitgaande van het fort Isabella naar en tot de gemeente Cromvoirt; alsmede het herstellen van een vak der muren van de stads vesting. Alle deze werken zijn te zamen genomen op *f* 262,000 begroot: zij zullen voor een gedeelte bij aanneming en voor een ander gedeelte op prijstarief worden besteed; terwijl er tevens met ijver moet worden gewerkt, ten einde ook nog dit jaar aan te besteden, om dezen winter en in het aanstaande voorjaar te voltooijen, het maken van den militairen weg van deze stad naar en door het gehucht Orthen. Deze zal later in verbinding worden gebragt met den ontworpen weg op Zalt-Bommel en het bouwen der nieuwe rijschool voor de kavallerie op de paradeplaats dezer stad, aan welke laatste werken mede, naar men hoort, ca. *f* 100,000 zullen worden ten koste gelegd.

LEIDEN, 30 September.

Twee metselaars en twee opperlieden zijn Zondag-morgen naar de Leeghwater gezeild. Bij het uitvaren van de Zijl, is de schuit door een' rukwind omgeslagen, waarbij de twee opperlieden verdronken zijn, de een' genoemd *Jan Lukebach*, nalatende eene weduwe met vier, de ander *Willem van Berkel*, nalatende eene zwangere weduwe met zes kinderen. De laatste werd het slagtoffer zijner menschlievendheid. Hij zou nog behouden zijn geworden, doch heeft zich opgeofferd ter redding van een' der metselaars.

LEEUWARDEN, 30 September.

Door de heeren *A. Gorsinnen* en *J. Homan* is octrooi aangevraagd van een zeer belangrijk door hen uitgevonden werktuig, namelijk een greppelploeg en een zodenploeg; deze uitvinding is voor den landbouw zeer gewigtig bij het greppelen der velden en het snijden der zoden, daar met hetzelve in eenen enkelen dag tien bunders land kunnen bewerkt worden, waartoe men tot hiertoe, de spade gebruikende, dertig dagen noodig heeft.

— De dagbladen behelzen bij voortduring berigten van overvloedige markten, van betere uitkomsten van het aardappel-verbouw, dan men eerst geloofde, van aanzienlijke bestellingen van levensmiddelen allerwegen in het buitenland gedaan en van verschillende middelen, door besturen, armeninrigtingen en partikuliere personen genomen, om in dadelijke en tockomende behoefte te voorzien.

— Als een sterk sprekend bewijs van vooruitgang in handel en nijverheid, adverteren de gebr. *Horrix*, te 's Hage, dat ze door ruimere localiteit, noodzakelijk geworden door het groot vertrouwen in hen gesteld, meer dan ooit blijken zullen geven van de vorderingen, door hen in 't vak gemaakt, zoo wel voor het ontwerpen als ten uitvoer brengen der *honderdsoortig, nieuwe, smaakvolle* en GOED BEREDENEERDE MEUBELEN.

Van dezen nieuwen vooruitgang hebben gebr. *Horrix* bulletins in het licht gegeven.

ASSEN, 29 September.

De arrond.-regtbank alhier heeft voor den post van kantonregter te Hoogeveen de volgende aanbevelingslijst opgemaakt: 1) mr. *A. H. Witsenborg*, plaatsvervangend kantonregter te Hoogeveen; 2) mr. *H. G. van Holthe tot Echten*, burgemeester van Hoogeveen; 3) mr. *P. Oosting*, griffier van het kantongeregt te Assen.

GRONINGEN, 2 October.

Heden morgen heeft de weledele hooggeleerde heer JOSUA JOHANNES PHILIPPUS VALETON zijne betrekking als hoogleeraar in de faculteit der Bespiegelende Wijsbegeerte en Fraaije Letteren aan de hoogeschool plegtig aanvaard met het houden eener redevoering: *de Grammatices studio literarum Hebraearum cultoribus summopere commendando*; d. i.: *betoog, dat de studie der Spraakkunst den beoefenaren der Hebreeuwsche letterkunde hoogelijk aan te prijzen is.*

Wie het algemeene welzijn ter harte neemt, poge te bewerken, dat het volk niet van aardappels alleen leve. De omstandigheden zijn daarvoor thans gunstig. Zoo kan de ramp, door de Voorzienigheid over ons beschikt, ten zegen worden. Als deze ramp ook niets anders uitwerkte, dan het volk te ontwennen van het bijna uitsluitend gebruik van aardappelen, zouden wij nog reden hebben, om de hand, die ons kastijdt, te zegenen: want het zou niet moeijelijk zijn aan te toonen zijn, dat dit overdreven gebruik de oorzaak is eener menigte ziekten en zwakheden onder de menschen.

(*Drenthsche Cour.*)

In een stuk, getiteld: *Proeven omtrent de voedering van Varkens met Aardappelen, door de heerschende rotziekte aangedaan, zijnde onschadelijk bevonden, en over de nadeelige uitwerking van schimmelig voedsel voor den Mensch en onderscheiden Vee, door den Hoogleeraar Dr. A. NUMAN, Directeur van 's Rijks Vee-Artsenijschool te Utrecht*, en geplaatst in de *Utrechtsche Courant*, leest men onder anderen:

Er bestaan veelvuldige voorbeelden van hoogst nadeelige uitwerkingen, welke het nuttigen van beschimmelde voederstoffen op menschen en dieren heeft te weeg gebragt. Het eten van schimmelig voedsel, vooral ook van zoodanig brood, heeft meermalen de hevigste toevallen bij den mensch ten gevolge gehad, bestaande in roodheid en opgezetheid van het aangezigt, hoofdpijn, verwilderd uitzien, duizeligheid, drooge tong, hevigen dorst, kleinen en versnelden pols, snijdende buikpijnen, pogingen tot braken, enz. (1). Men vindt de nadeelige eigenschappen van de schimmel voor het vee door vele waarnemingen bevestigd. GOHIER zag, ter oorzake van het voederen van schimmelige haver, hooi en stroo, eene ziekte ontstaan onder de paarden van een regement Fransche jagers te Metz, waaraan een aanzienlijk getal stierf (2). Dezelfde hoogleeraar heeft, in een afzonderlijk geschrift, zijne proeven en waarnemingen medegedeeld over de nadeelige uitwerking van beschimmeld brood op paarden (3). De Fransche veearts LEROI, te Cambrai, bevestigt insgelijks de verderfelijke gevolgen van het schimmelig brood. Er ontstond namelijk op den stal van een' postmeester, onder een getal van 40 paarden, bij welke van zoodanig brood gebruik werd gemaakt, vereenigd met haver, eene hevige ziekte, waarbij alle verschijnselen eener ware vergiftiging plaats hadden. Van dit getal werden 37 paarden hersteld, terwijl 3 het leven verloren (4).

Men wil, dat het zeer nadeelig is, de varkens met beschimmeld erwten- of boonenstroo te strooijen, dewijl zij daarbij eene verlamming in het achterdeel des ligchaams krijgen, waaraan, zoo als bekend is, deze dieren zeer onderhevig zijn. Het is waarschijnlijk, dat deze uitwerking daaraan zal moeten worden toegeschreven, dat de varkens, van dit stroo etende, de schimmel hun op deze wijze nadeelig wordt. THAER heeft zeer belangrijke waarnemingen medegedeeld omtrent de uitwerking, welke het schimmelig klaverhooi, in 1814, 1815, 1816 en 1817, in de omstreken van Erfurt, en ook elders, uitoefende op de zuig-lammeren van zogende schapen, die met hetzelve waren gevoederd.

De bedoelde lammeren werden, kort na de geboorte, door eene eigene soort van verlamming aangedaan, welke ziekte, in sommige kudden, vooral van fijnere schapen, zoo algemeen was, dat van dezelve een vierde gedeelte der lammeren verloren ging. Dat het schimmelig klaver-hooi als de oorzaak van het verschijnsel moest worden aangemerkt, waarop eerst later het vermoeden was gevallen, werd vervolgens, door opzettelijke proeven, volkomen bewezen (5). Men vindt al deze en nog meerdere waarnemingen elders door mij uitvoeriger medegedeeld, waarnaar ik den belangstellende meen te mogen verwijzen (6).

Ziet men uit de bovenstaande gevallen, dat beschimmeld voedsel in het algemeen eenen zeer verderfelijken invloed op den mensch en de dieren uitoefent, men mag het voor meer dan waarschijnlijk houden, dat de schimmel, welke zich, onder de opgenoemde omstandigheden, op de aardappelen ontwikkelt, daarvan niet zal megen worden uitgezonderd.

De veearts B. J. C. RIJNDERS althans nam, in 1833, zoodanige schadelijke gevolgen waar van het voederen van bedorven en schimmelige aardappelen bij een drøgtig merriepaard. Er hadden verschijnselen plaats van hevig kolijk; de buik was sterk opgezet; de ademhaling benauwd, geschiedende met verwijde neusgaten; de hartslag bonzende, zoodat men dien op een' afstand hooren kon. Er hadden zware schokken en schuddingen door het geheele ligchaam plaats, even alsof er electrieke slagen op hetzelve ontlast werden, achtervolgd van bevingen, die zoo sterk waren, dat ze buiten den stal konden worden waargenomen. Het eene achterbeen was geheel verlamd, waardoor het dier groote moeite had, om te blijven staan. Het paard werd, onder eene gepaste, doch nu en dan gewijzigde behandeling, hersteld, hebbende de ziekte van den 7den tot den 20sten April geduurd, waarna het, op den gewonen tijd, van een sterk en schoon veulen verlost werd.

Bij de zorgvuldige nasporing omtrent de oorzaak dezer bijzondere ziekte-verschijnselen, konden zij aan geene andere worden toegeschreven, dan aan de voedering van raauwe aardappelen, welke van de slechtste soort, zeer onzuiver, stinkende en vooral sterk met schimmel bezet waren. Van zulke aardappelen had het paard, drie malen daags, telkens 2 Ned. koppen gebruikt. De veearts RIJNDERS meende de giftige eigenschap der schimmel als de aanleidende oorzaak dezer ongewone ziekte te moeten beschuldigen.

Het blijft derhalve aangeraden, om de meer of min door het heerschende bederf aangedane aardappelen, door eene drooge, en uit elkander verspreide, ligging, zoo veel mogelijk, tegen schimmeling te bewaren. Voor zoo veel men in de noodzakelijkheid mogt komen, om zich van schimmelige aardappelen tot voedsel van het vee te bedienen, zij men bedacht, ze, vóór de toediening, van de schimmel nauwkeurig te zuiveren.

In het *Handelsblad*, van den 15den Sept. j.l. vindt men uit Nijmegen medegedeeld, dat zich, sedert eenige dagen, in de gemeente Gent (prov. Gelderland) eene ziekte onder de varkens heeft geopenbaard, waaraan reeds 40 waren gestorven. De ziekte wordt beschreven als te zijn van korten duur. Men merkt ze eerst aan volslagen eetlust, waarop de dood gewoonlijk binnen een of twee dagen volgt. Slechts zeldzaam wordt een der aangetaste dieren genezen. De ziekte schijnt in eene ontsteking der Huiks-ingewanden te bestaan.

De veearts M. GOEDINGS, te Nijmegen, heeft mij, op mijn verzoek, nopens deze ziekte wel eenige nadere inlichtingen willen doen toekomen, en meldt dienaangaande, dat hij, op last van den heer districts-commissaris van Nijmegen, de te Gent onder de varkens uitgebrokene ziekte heeft onderzocht, doch dat hij, op het oogenblik zijner komst aldaar, slechts één varken lijdende heeft bevonden. Het was sedert 24 uren ziek; aan de ooren, borst en den buik vertoonden zich blaauwe en zwarte vlekken van onderscheidene grootte; de zigtbare slijmvliezen waren zeer bleek; er hadden bestendige huiveringen plaats; de meststoffe werd natuurlijk ontlast; de stem was niet veranderd.

Daar er, gedurende de laatste dagen, geene varkens gestorven waren, was genoemde veearts niet in de gelegenheid eene lijkopening te doen, doch is hij voornemens zulks te verrigten, zoodra hij zal zijn verwittigd, dat zich daartoe een voorwerp aanbiedt.

De veearts GOEDINGS merkt verder aan, dat het eenige voedsel der varkens in die omstreken thans bestaat in ziekelijke aardappelen, welke raauw, of in water gekookt, worden toegediend, en wel in zulk eene groote hoeveelheid, dat zelfs sommige, gezond schijnende varkens ze weigeren tot zich te nemen. Dit deed hem eerst vermoeden, dat hierin de aanleidende oorzaak der ziekte zoude gelegen zijn. Bij nadere overweging kwam hij evenwel van deze vooronderstelling terug, om reden:

1) Dat de varkensziekte niet door de geheele gemeente verspreid was, maar zich slechts tot ééne streek — zeer enkele gevallen uitgezonderd — bepaalde, hoewel de wijze van voedering en het voedsel overal dezelfde waren.

2) Dat dezelfde ziekte jaarlijks, in meerdere of mindere uitgebreidheid, in deze gemeente onder de varkens heerscht.

De plaats hebbende ziekteverschijnselen zijn die, welke bij de gewone *Vlak-* of *Varkens-ziekte* worden waargenomen. Het is echter, volgens het gevoelen van den veearts GOEDINGS, niet onaannemelijk, dat het gebruik van het bedorven voedsel in de bedoelde hoeveelheid op de ontwikkeling en het beloop dezer ziekte eenigen invloed kan hebben. In andere gemeenten aanwezige varkens worden meestal met gedeeltelijk verrotte aardappelen gevoed, zonder dat zulks tot nog toe een' nadeeligen invloed op hunne gezondheid heeft gehad.

(1) Zie, onder anderen, Dr. R. WESTERHOFF, in de *Bijdragen* tot de Natuurkundige Wetenschappen van H. C. VAN HALL, W. VROLIK en G. MULDER, D. IV. No. 12.; ook over de schadelijkheid van schimmelig brood voor de gezondheid van den mensch, LINNAEUS *Amoenit. Acad.* Vol. V. p. 62.

(2) *Mémoire sur l'epizoötie des Chevaux du vingtième Regiment des Chasseurs, en garnison à Metz.* Lyon 1804.

(3) *Observations et expériences, faites à l'Ecole Vétérinaire de Lyon, sur le pain moisi, et sur quelques poisons minéraux et végétaux.* Paris et Lyon 1807.

(4) *Journal d'Agriculture, d'Oeconomie Rurale, et des Manufactures du Royaume des Pays-Bas*, Tom. XVI. No. 105, pag. 181.

(5) Ten gevolge der voedering van inwendig sterk verschimmelde raapkoeken, zag de Veearts F. BONTEKOE, in 1829, te *Veendam* (Prov. *Groningen*) vijf gezonde, welgevoede melkkoeijen binnen korten tijd overlijden, welke inwendige verschimmeling daaraan werd toegeschreven, dat het raapzaad, waarvan de koeken in 1828 waren geslagen, zeer vochtig was geweest, zoodat er vele waterdeelen in waren gebleven, zijnde de oogst voor dit zaad toen ongunstig uitgevallen.

(6) Vee-artsenijkundig Magazijn, D. II, bladz. 78 en verv.; voorts bladz. 316—352. *Over de hoogst schadelijke eigenschappen, welke de roederstoffen kunnen verkrijgen voor onderscheiden vee, door cryptogamische voortbrengselen, welke op dezelve huisvesten, enz.*

Het Jagtveld.

Over het algemeen klagen de jagers in de provincie Overijssel zeer over gebrek aan wild; zij gaan dagen achtereen uit, zonder haas of hoen aan te treffen. Ook uit Gelderland en Drenthe komen ons dienaangaande dezelfde berigten in; zoodat het niet twijfelachtig is, dat het wild in den strengen en langdurigen winter zeer veel geleden heeft, hetwelk men reeds vreesde, toen men op vele plaatsen de hazen dood en geheel uitgeteerd in het sneeuwveld vond. Het veldhoen, dat ook veel geleden heeft door het strenge jaargetijde, lijdt buitendien meer en meer door zijne andere vijanden, de vossen en de stroopers; de laatsten zijn het vooral, die het jagtveld vernielen; lang vóór de jagt geopend is, gaan dezen met het vallen van den avond op den loer liggen, om de plaats te ontdekken, waar het veldhoen zich vergadert en ter ruste begeeft, om 's middernachts en vroeger, bij donkere maan, het geheele gezin onder het net te strijken, waardoor ook en jonge te geving wordt uitgeroeid; duizenden worden op die wijze gevangen, en,

lang vóór de jagt nog ontsloten is, overal verkocht, zoodat, wanneer het jagtveld geopend is, verreweg de meesten zijn geveld, zonder nog te rekenen, die op dezelfde wijze in den jagttijd worden gevangen. Het kan niet missen, of het jagtveld moet daardoor te niet gaan; want de enkele hoentjes, die den scherpen blik van den jager en van den strooper ontsnappen, zijn niet in staat, het veld te bewaren.

Het is te bejammeren en te verwonderen, dat er door de regering zoo weinig wordt gedaan ter beteugeling van dergelijke strooperij, welke zoo zeer ten nadeele van de schatkist uitloopt; want de opbrengst van de akten en patenten voor de jagers is niet gering, en deze zullen verminderen, naarmate de strooperijen vermeerderen. Behalve deze teleurstelling, heeft de jager nog van tijd tot tijd te haspelen met zoogenoemde opzigters van de jagt, meest allen gekozen uit de laagste klassen der maatschappij, die veelal op eene onbeschofte wijze den jager met allerhande beuzelarijen in het jagtveld komen overvallen, en allerlei fiscaliteiten in het kleine en in het groote zoeken toe te passen. Dit alles heeft men te danken aan de ellendige wet op de jagt van 1814, waaruit zoo vele procedures en onaangenaamheden ontstaan voor den jager, terwijl de strooperij door dezelve bijna niet geweerd wordt. Want het stroopen is wel bij die gebrekkige wet verboden, maar wordt niettemin geduld; men laat het met opene oogen toe en schijnt de middelen, die zoo ruimschoots voorhanden zijn, om dit kwaad te keeren, niet te willen aanwenden.

Zoo zoude b. v. een toezigt op het vervoer van wild, op de wijze als dit tegenwoordig in Frankrijk plaats heeft, zijne uitwerking geenszins missen; alle wild, dat zonder een bewijs van den gepatenteerden jager vervoerd of verzonden werd, moest als contrabande beschouwd en de schuldige gestraft worden. Op die wijze zoude menig trommeltje met het opschrift *brekende waar, voorzigtig te behandelen*, enz., menig cigarenkistje en menig mandje, bovenop met eijeren bedekt, blijken, gestroopt wild in te houden, en een paar voorbeelden waren voldoende, om die schandelijke en voor het wild verderfelijke praktijk, die op eene zoo uitgestrekte schaal gedreven wordt, een' gevoeligen slag toe te brengen. — Zonder eene spoedige voorziening, op welke wijze dan ook, zijn er nog slechts weinige jaren noodig, om het jagtveld geheel ontbloot, en vele soorten geheel uitgeroeid te zien.

(Overijssel.)

INGEZONDEN STUKKEN.

Hulppredikers. — Unitas.

Onlangs werd ergens eene opwekking gelezen, getiteld: *Aan de Vaderlandsche Hervormde Gemeenten, bij de Kerkelijke vestiging van het Hulppredikerschap*; waarin die gemeenten werden aangespoord, om, door de bijeenbrenging van een kerkelijk fonds of eene jaarlijksche toelage, hulppredikers op kerkelijken weg in de gemeenten, die voor de dienstdoende predikanten te groot zijn, aan te stellen. Thans hebben wij het genoegen te kunnen vermelden, dat eene onzer weldadige maatschappijen zich deze zaak bijzonder heeft aangetrokken, en fondsen wil bijeenbrengen, waaruit zulke jaarlijksche toelagen voor hulppredikers kunnen gevonden worden. Het is de maatschappij *Unitas*, die in een' onlangs uitgevaardigden brief: *aan heeren praetoren der verschillende ringen van predikanten der Hervormde kerk, en heeren predikanten bij de andere Protestantsche gemeenten in Nederland*, uitdrukkelijk dit haar voornemen heeft te kennen gegeven, onder andere, ook deze woorden bezigende: „Wij hebben gemeend [illegible] te doen, bij deze te verklaren, dat wij van de inkomsten, die te onzer beschikking staan, een ruim deel voor *geestelijke hulp* willen afzonderen, ten einde de Christelijke, en wel vooral de Protestantsche kerk, door de *magt des Geestes*, die haar in het leven riep, te helpen schragen. Alzoo stellen wij ons, bij voorbeeld, ten oogmerk het verleenen van doeltreffende ondersteuning aan wettig bestaande inrigtingen van onderwijs; en, dewijl in vele gemeenten van verschillende Protestantsche gezindten de aanstelling van tijdelijke hulppredikers wenschelijk is, terwijl er een overvloed is van kandidaten voor de Evangelie-bediening, aan wie nog geen bepaalde werkkring is opgedragen, en welke in die gemeenten van groot nut konden zijn, zoo is mede ons voornemen, om groote, of wegens andere redenen zulke geestelijke hulp behoevende gemeenten, in welker midden de geldelijke krachten ontbreken, uit onze inkomsten bij te staan, ten einde langs kerkelijken weg deze hulppredikers te verkrijgen."

Dat, door dezen weg in te slaan, aan eene wezenlijke behoefte voldaan zal worden, is gemakkelijk na te gaan. Hoe sterk toch vermeerdert de Protestantsche bevolking, en hoe weinig is het aantal van predikanten in evenredigheid daarvan! Nemen wij eens een voorbeeld. Zoo elke duizend zielen één' predikant heeft, zal niemand beweren, dat dit te veel is, terwijl zelfs menige gemeente van 200 à 300 zielen, die verre van anderen afwoont, een' afzonderlijken Evangeliedienaar behoeft. Doch houden wij ons aan één' predikant voor duizend zielen. Welnu, indien wij ons tot de Hervormde kerk bepalen, dan is, volgens de *Handelingen der Synode* van die Kerk, van 1840, bl. 7, in de tien jaren, die er tusschen de algemeene volkstelling van 1830 en die van 1840 verliepen, het aantal Hervormden met 156,594 vermeerderd; het aantal predikanten zou dus met 156 *moeten* vermeerderd zijn. En hoeveel *zijn* er werkelijk bijgekomen? Wij twijfelen, of het *twintig* zijn; zeker is het aantal niet ver daarboven. — Volgens dezelfde *Handelingen*, bl. 8, was het aantal Hervormden toen 1,598,439; volgens die van 1844, bl. 12, vier jaren later, 1,642,455, dat is toegenomen met 44,016; naar onzen maatstaf zouden er dus in die vier jaren *vierenveertig* predikanten meer bij de Hervormden moeten aangesteld zijn, en er zijn meer aangesteld — zes! Of wil men eene andere berekening? Volgens de *Hand.* van 1844, bl. 12, waren er toen 1,642,455 Hervormden in ons land; rekenen wij nu, dat door elkander 1000 zielen één' predikant behoeven, dan moesten er 1642 predikanten zijn, en er waren toen slechts 1453, dus 189 te weinig. In de kleinere Protestantsche Kerkgenootschappen is die onevenredigheid wel zoo groot niet, maar er is toch menige gemeente, waar, door gebrek aan vermogen, de ijver ter bevordering der belangen van het Protestantismus kwijnt, en waar dus eene tijdige ondersteuning veel goeds zou kunnen te weeg brengen. Wat zullen wij doen, om dit gebrek aan predikanten, terwijl er bij alle Protestantsche kerkgenootschappen overvloed aan kandidaten is, weg te nemen? Aan de Regering meer traktementen vragen? In dezen tijd van bezuiniging is er niet veel van te hopen. Aan de gemeenten zelve het overlaten, hoe zij zich willen redden? Maar juist de meeste groote gemeenten, die hulp behoeven, zijn arm. Er blijft dus niet over, dan door middel van een Genootschap er in te voorzien, en wij verheugen ons, dat er geen nieuw Genootschap voor opgerigt behoeft te worden, maar *Unitas* die taak op zich wil nemen.

Er is in elk opzigt veel heil van deze werkzaamheid te wachten; niet alleen geestelijk heil; maar ook ander; want er is b. v. geen beter middel, niet alleen om de zonde te bestrijden, maar ook om de toenemende armoede, dien kanker der hedendaagsche Staten, grondig te genezen, dan geestelijke hulp. Zij alleen tast de kwaal in den grond aan, in het hart, en waar die genezen wordt, droogen de bronnen der schuldige armoede gelukkig op; verg. *Matth.* XV: 19, en *Gal.* V: 19—21. — Er blijft dan wel eene onschuldige armoede over, die van ouden en zieken; maar deze is gemakkelijk te helpen; deze is niet de kanker der Staten.

De geschiedenis is er, om onze bewering te bevestigen. De Christelijke Kerk, door de Apostelen gegrond, door de Kerkvaders uitgebreid, door de Kerkhervormers gereinigd, wordt nu door de Zendelingen in elk land gevestigd.... door welk middel? *door de prediking des Woords.* Dit middel wil *Unitas* aanwenden. Zal die maatschappij te vergeefs op algemeene ondersteuning hopen? Het is onmogelijk! Protestanten zullen voelen, welke hunne eigenlijke kracht zij, *de prediking des Woords*, en die in de kerken, in de huizen, in de scholen aanwenden.

Ook in de scholen, voor zooverre 's Lands Wetten dit toelaten, en die zijn hierin veel ruimer, dan velen meenen. *Unitas* wil ook wettig bestaande scholen, die het behoeven, in het belang van het Protestantismus ondersteunen. In Noord-Braband vooral, maar ook elders, zijn er vele wettige scholen, die door onwettige inrigtingen kwijnen en dreigen te gronde te gaan. Hare ondersteuning is een dure pligt.

Op dan, wakkere Protestanten! Op, predikanten, kandidaten, schoolonderwijzers, gemeenteleden! Verzamelt leden voor eene Maatschappij, die door het zwaard des Geestes, hetwelk een PAULUS, een CHRYSOSTOMUS, een AUGUSTINUS, een BERNHARD VAN CLAIRVAUX, een LUTHER, een WILBERFORCE, een WILLIAMS voerde, Nederland wil schragen; dat zwaard, hetwelk, hoezeer door velen ter zijde gelegd, het eenige is, waardoor wij blijvende overwinningen kunnen behalen; dat zwaard, hetwelk te voeren ons nooit schaamte kan verwekken, noch voor menschen noch voor God.

(Met eenige verkorting overgenomen.)

Bemoediging.

Schept maar moed, bezorgde menschen!
Schoon de toekomst donker ziet:
Juist zoo regt, als wij het wenschen,
Loopt de weg des levens niet.

Wij bespieg'len menigmalen
Gouden bergen voor ons uit;
Maar bij de uitkomst blijkt ons dwalen:
't Is een molshoop, die ons stuit.

Somtijds nad'ren zwarte wolken
En wij sidd'ren, dat die nacht
Al ons heil in 's afgronds kolken
Neêr zal sling'ren door zijn kracht;

Doch bij 't treffen, wat wij schromen,
Zien wij, daar zich 't licht verspreidt,
Hoe wij vaak van onspoed droomen,
Als ons voorspoed wordt bereid.

Wekt de vrees voor donk're dagen,
Somb'ren weemoed, zucht en klagt;
Blijft dan niet vertwijf'lend vragen,
Waar men troost en uitkomst wacht.

Moedig 't hoofd omhoog geheven,
Hulp verleend, waar hulp ontbreekt;
Pligt betracht en bloei en leven
Aangevuurd en ruim gekweekt.

De eendragtsbanden naauw gesloten,
Vroeg're deugden fier betracht,
Die, zoo moog'lijk, te vergrooten,
Zij de roem van ons geslacht!

Trouw en moed verheft de krachten;
Vrede en vlijt verligt den druk;
Wrev'lig morren, ijd'le klagten
Zijn verpestend voor 't geluk.

't Hoofd omhoog, volbrengt uw' pligten,
Menschen! wie en waar gij zijt:
Wat men heilzaam kan verrigten,
Zij aan 't hoogst belang gewijd!

Alles zal ten beste keeren;
Gods bestuur is wijs en goed;
Liefde doet ons niets ontberen,
Wat men niet ontberen moet.

Dus vereend van wil en krachten,
Als geleerd aan 's Hoogsten hand,
Trouw zijn pligten te betrachten,
Kweekt, veeleer dan ijd'le klagten,
Bloei en welvaart voor ons land.

Sappemeer. K. H. BOUMAN.

Het ons toegezonden artikel over het *Journal de la Haye* zal in het volgend nommer worden opgenomen.

ASSEN, 29 September. Uit het door den minister opgegeven achttal predikanten, is in eene gecombineerde vergadering van kerkeraad, kerkvoogden en notabelen, tot predikant bij de Herv. gemeente alhier gekozen ds. A. H. PAREAU, theol. doct., predikant te Monnikendam, met 13 van de 20 stemmen. Ds. VAN EERDE, van Obergum, had 6, en ds. VAN INGEN, van Dalen, ééne stem bekomen.

UTRECHT, 30 September. Uit het bevorens bekend gemaakte drietal predikanten is heden, door den breeden kerkeraad der gereformeerde gemeente alhier, beroepen de wel eerw. zeer gel. heer ds. J. H. BÖSKEN, Predikant te Vlissingen.

ZEETIJDINGEN.

Gepasseerd te Rendsburg den 23 Sept, kapit. *Brouwer* Harmina, van Greifswald n. Worms; *de Jonge* Alida Ikina, van Brussel n. Lubeck; den 24sten *de Vries* Christina, van Leer n. de Oostzee; *Dokter* Maria Geertruida, van Amsterdam n. de Oostzee; *Brons* Helena Brons, van Amsterdam n. Flensburg; *Blauw* vr. Jantina, van Amsterdam n. Dantzig; *Wilkens* Jantina, van Delfzijl n. Dantzig; *Visser* Minerva, van de Weser n. Bogensa; *Bekkering* Vriendschap, van Antwerpen n. Koningsbergen; *Wolkammer* Eenige Broeder, van Dantzig n. Delfzijl; den 25sten *Nielsen* Elisabeth, van Stettin n. Rotterdam; *Das* Hermanna en *Hitman* jonge Hendrik, beide van Rotterdam n. Stettin; *Mulder* vr. Lubiena, van Dantzig n. Holland; *Kuiper* Meinsina, van Koningsbergen n. Holland; *Kroon* Catharina Hendrika, van Hamburg n. Kioge; *Lucht* Elsina, van Hamburg n. Randas; *Gort* Onderneming, van Hamburg n. Koningsbergen; *Duit* Fennegina, van Amsterdam n. Dantzig. — Te Tonningen den 22 Sept., *Wijnstok* Vriendschap, van Amsterdam n. de Oostzee; den 24sten *de Vries* Vriendschap, van Koningsbergen n. Amsterdam; *Wolthuis* vr. Klasina, van Amsterdam n. de Oostzee; *Stuit* Eendragt, van Workum n. Koningsbergen; *de Winter* Catharina, van Rotterdam n. Dantzig.

Binnengekomen te Amsterdam den 30 Sept., kapit. *Gnodde* de Kaashandel, van Bordeaux; *Potjer* Akke Boon en *Sap* Vriendschap, beide van Cardiff; *Dik* Meinkina, van Hartlepool; *Haverbult* jonge Johannes, van Christiansand; den 1 Oct. *Gust* de Hoop, van Hartlepool. — Te Hollesloot den 30 Sept., *Hansen* Catharina Maria, van Odensee. — Te Texel den 30 Sept., *de Boer* Vereeniging, van Bordeaux. — Te Terschelling den 27 Sept., *Kuiper* Gustaaf en *Munneke* Wilhelmina Hendrika, beide van Newcastle. — Te Dantzig den 19 Sept., *Teensma* jonge Ype, van Zwolle; *Douwes* jonge Johannes, van Hamburg; den 20sten *Mulder* vr. Jantina, *de Boer* Antje en *Schippers* Jantje, alle drie van Amsterdam; *Groot* Lucas Wildervank, van Groningen. — Te Bremerhaven den 25 Sept., *de Jonge* vr. Johanna, van Groningen.

Binnengekomen te Amsterdam den 29 Sept., kapit. *de Haan* Anna Jantina, van Newcastle; den 30sten *Schoon* Fenna, van Londen. — Te Texel den 28 Sept., *Hansen* Fortuna, van Hull; *Panjer* Heilina en *Dik* Meinkina, beide van Hartlepool; *Potjer* Herstelling, van Lubeck n. Rotterdam, als bijlegger; *Post* Foska Helena, van Newyork; *Klunder* Catharina, van Alicante; *Gnodde* Kaashandel, van Bordeaux; *Potjer* Akke Boon en *Sap* de Vriendschap, beide van Cardiff; *Gust* de Hoop, van Hartlepool. — In het Vlie den 26 Sept., *de Jong* Christina, *Hansen* Dorothea Maria, *Bultje* Suzanna en *Deddes* Harmonie, alle vier van Dantzig. — Te Terschelling den 25 Sept., *Harding* Margaretha en *Steffens* voor *Mellema* Johannes, beide van Dantzig; *Ebes* Maria, van Stavanger; *Hansen* Caroline, van Svendborg, als bijlegger. — Te Helvoet den 27 Sept., *Roelfsema* Hillechiena Geerdina, van Liverpool; den 29sten *de Haan* Fortuna, van Lissabon. — Te Dordrecht den 29 Sept, *Prins* Lammechiena, van Kiel. — Te Brielle den 29 Sept., *Gnodde* Aurora, van Bordeaux. — Te Vlissingen den 28 Sept., *Nieboer* Leeuwarden, van Bristol. — Te North Shields den 25 Sept., *Koning* Zeldenrust, van Zwolle; den 26sten *Bakker* Jacoba, van Amsterdam. — Ter reede van Algesiras vóór den 7 Sept., *van der Wijck* Annachiena, van Marseille n. Antwerpen. — Te Rouaan den 25 Sept., *Postema* juffer Fresina, van Rotterdam. — Te Havre den 25 Sept., *Hazewinkel* Ankina, van Amsterdam. — Te Gravesend den 24 Sept., *Bosker* vr. Grietje, van Amsterdam. — Te Hull den 24 Sept., *Ouwehand* Fransiska Maria, van Amsterdam; *Boer* Margina, van Zwolle; *Oetzes* Alida Maria, van Kampen; den 25sten *van Wijk* Jennij, van Amsterdam. — Te Bolderaa den 19 Sept., *Jansen* Concordia en *Dik* Catharina Josephina, beide van Antwerpen. — Te Warnemunde den 25 Sept., *Pott* Annegina, van Groningen. — Te Kiel den 24 Sept., *Blaauw* Gesina, van Groningen. — Te Hamburg den 24 Sept., *Meijer* Vriendschap, den 25sten *Zeegers* Anna Maria en *de Vries* Margaretha Antina, alle drie van Amsterdam; *Westers* vr. Hermanna, van Kampen; *van der Wouden* Gesina Gesina, van Riga; den 26sten *Breeland* Hendrika Arentina, van Triest. — Te Bremerhaven den 24 Sept., *de Jong* Sara, van Hull.

In lading te Liverpool den 25 Sept., kapit. *van Wijk* jonkvr. Maria en *Zelling* Helena Jacoba; beide voor Dordrecht; *Kars* Klasina, voor Groningen; *Zijl* Ludolph Theodorus, voor Antwerpen.

Zeilklaar te Cuxhaven den 27 Sept., kapit. *Knoop* vr. Ikina, naar Amsterdam.

Vertrokken van Amsterdam den 27 Sept., kapit. *Hofkamp* de 10 Gebroeders, naar Stettin; den 28sten *Hazewinkel* Arendina Harmina, naar Koningsbergen; *Egberts* Gesina, naar Bremen; den 22sten *Wilkens* Catharina, naar Triest; *Vos* Hoop op Eendragt, naar Dantzig; *Munneke* Margaretha Hendrika, naar Stettin; *de Weerd jr.* Groot Lankum, naar Noorwegen; *van Wattum* Hercules, naar Hamburg; den 30sten *Hansen* Emma, naar Hull; *Poort* Gesina Hendrika, naar Hamburg. — Uit het Vlie den 26 Sept., *Nagel* Afina Alberdina, naar St. Ubes; *Vos* Jantina Engelina, naar Drammen; *de Boer* Janneke, naar Hamburg. — Van Terschelling den 26 Sept., *Bontekoe* Jacobina, naar Hamburg. — Van Falmouth den 25 Sept., *Tiktak* Alida Clasina, naar Lynn. — Van Marseille den 22 Sept., *Flik* Onderneming, naar Amsterdam. — Van Lissabon den 19 Sept., *de Haan* Fortuna, naar Rotterdam. — Van Nantes den 24 Sept., *Klasen* Antje, naar Rotterdam. — Van St. Nazaire den 24 Sept., *Gust* Antonia Francina, naar Hamburg. — Van Archangel den 12 Sept., *Grimminga* Unie en *Dokman* Geziena Wilhelmina, beide naar Amsterdam. — Van Hamburg den 25 Sept., *van Lauten* de 3 Gezusters, naar Groningen. — Van Bremerhaven den 23 Sept., *Busen* de 3 Gebroeders, naar Groningen; *Oetjen* Anna Maria, naar Newcastle; *Bakker* Antina, naar Dantzig.

Vertrokken van Amsterdam den 1 Oct., kapit. *Schuur* Johanna Gesina, naar Noorwegen; *Bakker* Zwaantina, naar Bremen. — Uit het Vlie den 28 Sept., *Teensma* jonge Brechtus, naar Petersburg; *Meints* Diverdina, naar Dantzig; *Klontje* Meinsina, naar Lubeck; *Pot* Catharina Elisabeth, naar Laurvich; *Grezen* Geerdina Beerta, naar Hamburg. — Van Helvoet den 30 Sept., *Botje* Alida Gesina, naar Stettin. — Van Maassluis den 30 Sept., *de Boer* de Hoop, naar Hamburg. — Van Royan den 23 Sept., *Bakker* Nijverheid, naar Rotterdam. — Van Rouaan den 27 Sept., *de Groot* jonge Cornelis, naar Rotterdam. — Van Pillau den 22 Sept., *Bekkering* Christina, naar Amsterdam; *de Jonge* Jantina, naar Groningen. — Van Dantzig den 19 Sept., *Legger* Jezelina, *Bakker* Louisa, den 21sten *Taai* Gesina Jantina, *Douwes* jonge Willem, *Schaap* jonge Klaas, den 22sten *Schuring* Antina en *Teensma* Reintje, alle zeven naar Amsterdam. — Van Swinemunde den 22 Sept., *Stuitvoet* Annachiena, naar Rotterdam.

Het schip *de Vos*, kapit. Brunius, van Bremen naar Amsterdam, is door den lootskotter in zinkenden staat en door het volk verlaten te Bremerhaven binnengebragt; een gedeelte der lading tabak, waarvan de onderste laag is nat geworden, is gelost; de equipage is in de sloep mede aldaar aangekomen.

Het schip *Maria*, kapit. Brouwer, van Amsterdam naar Livorno te Portsmouth lek binnengeloopen, heeft den 26 Sept., na geëindigde reparatie, de reis weder voortgezet.

ZOUTKAMP den 1 Oct. Vertrokken den 30 Sept. kapit. *Boomgaard* Frouke, naar Dantzig. — Zeilklaar, *Ellens* Lammegina, naar Londen.

LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN,
WELKE DE SOND GEPASSEERD ZIJN.

22 Sept. Smit, Morgenster (Veendam), v. Groningen n. de Oostzee.
Klein, de Anje (Hoogezand), van Riga naar de Maas.
Jonkhof, de Eendragt (Groningen), van Riga n. Schiedam.
Hoek, Anna Maria (Amsterdam), v. Petersburg n. Amsterd.
Bieze, Bouwina (Pekela), van Dantzig naar Amsterdam.
van Duinen, Alkanna Elizabeth (Veend.), v. Dantz. n. Amst
Bolhuis, Roelfina Gezina (Veendam), van Petersb. n. Amst
Taaij, Fortuna (Dordrecht), van Nerva naar Dordrecht.
Meijer, Pieter Hendrik (Cromenie), v. Petersburg n. Amst.
Meints, Mariane (Sappemeer), v. Petersburg n. Schiedam.
Kolle, Josina Louisa (Amsterdam), v. Dantzig n. Amsterd.
Lukens, Sieke van der West (Pekela), van Petersb. n. Amst.
Klein, de jonge Roelof (Sappemeer), v. Dantzig n. Amsterd.
Noordhoek, de Zeemeeuw (Rotterdam), v. Petersb. n. Rotterd.
23 —— Dood, de jonge Lucas (Pekela), v. Rotterdam n. Petersburg.
Dethmers, juffer Ebels (Winschot.), v. Antwerp. n. de Oostz.
Bosker, de jonge Wicher (Zuidbroek), v. Cardiff n. Stettin.
Wever, Gezina Beerta (Veendam), v. Rotterdam n. Stettin.
de Jonge, Bougina (Wildervank), v. Delfzijl n. de Oostzee.
Bakker, Johanna (Sappemeer), v. Rotterdam n. Petersburg.
de Jong, Anna (Amsterdam), van Amsterdam naar Riga.
Legger, Jezelina (Veendam), van Dantzig naar Amsterdam.
Rink, Jacobus Begeman (Groningen), v. Petersb. n. Amst.
van Duinen, Eensgezindheid (Sappemeer), v. Havre n. Rost.
Weening, Geesiena (Pekela), v. Harlingen n. Koningsberg.
Borgman, Cornelius Dasse Victor (Pekela), v. Hull n. Petersb.
24 —— de Boer, Lamina (Groningen), van Gent naar Riga.
Scherpbier, Jantina Frouwina (Pekela), v. Zwolle n. de Oostz.
Huberth, juffer Annette (Hoogez.), v. Rotterd. n. Ahrensb.
Huizing, Marchiena (Veendam), v. Amsterdam n. Stettin.
25 —— Brouwer, Agina Windina (Veend.), v. Termunterz. n. Dantz.

De Wind den 22sten September Z.W.; den 23sten Z., W.; den 24sten N.W.; den 25sten N.

ELSENEUR, 25 September 1845.

BURGERLIJKE STAND.

Van den 26sten September tot en met den 2den October 1845 zijn te *Groningen* geboren 8 zoons en 13 dochters; gehuwd 4 paren; overleden 7 ouden en 6 jongen.

PRIJZEN DER GRANEN, ZADEN, ENZ.

GRONINGEN, 30 *September*.

TARWE.		GERST.		Zw. Voer	41 ℔ f 2,55
O. Bak	70 ℔ f 8,50	N. Wint.	52 ℔ f 4,80	»	44 » » 2,75
Oml. Jar.	68 » » 7,50	»	54 » » 5,20	BOONEN.	
»	70 » » 8,00	»	56 » » 5,60		
Old.	68 » » 7,00	Zomer	52 » » 4,00	Paardenb.	f 7,50 tot f 8
»	70 » » 7,50	»	54 » » 4,40	ZADEN, ENZ.	
»	70 » » 7,75	»	58 » » 4,85		
ROGGE.		Knobbe	60 » » 5,70	Gr.Gort	f 11 a f 12
N. Inl.	64 ℔ f 6,20	HAVER.		Par.100N.℔	f 15 f 19
» »	66 » » 6,60	Dikke	41 ℔ f 2,90	Koolz.	f 8,50 f 11,25
» »	68 » » 7,00	»	44 » » 3,05	Zomerz.	f 7,50 tot f 11
O. »	66 » » 6,50	»	47 » » 3,30	Boterz.	f
N. BOEKWEIT.		»	50 » » 3,35	Dederzaad	f
Gr. Zd.	62 ℔ f 6,80	Bl. Voer	35 » » 2,40	G.Mostz.	f 7 tot f 10
»	64 » » 7,20	»	38 » » 2,50	Raapolie	f 38,50 f 39,50
Zwarte	64 » » 7,10	»	41 » » 2,75	Boter ¼ Ton	f 25
Veen	» »	Zw.Voer	38 » » 2,35		

Tarwe met trage koopers. — Rogge 20 cents lager. — Grijze Zand-Boekweit 10, Zwarte dito 20 cents lager moeijelijk te plaatsen. — Gerst, mede iets lager, wel te plaatsen. — Dikke Haver in een doen, Voer en Zwarte lager verkocht. — Boonen veel aan, en tot genoteerde verlaagde prijzen meest onverkocht gebleven. — Graauwe Erwten f 11 a f 15; Groene dito f 10 a f 13. — Koolzaad in een doen. — Geel Mosterdzaad met weinig koopers.

ROTTERDAM, 29 *September*. In den loop der vorige week is er in Granen bijna niets verhandeld; kleinigheden van vreemde Rogge werden lager afgegeven. Gerst behield vrij wel prijs. Tarwe en overige Graansoorten bleven zonder omgang. Heden was er zonder uitzondering zeer weinig kooplust te bespeuren en ondergingen dien ten gevolge de voornaamste artikelen eene aanmerkelijke prijsvermindering. Tarwe: Zeeuwsche, Vlaamsche en Overm. f 15 lager verkocht; vreemde soorten bij partij lager verkrijgbaar. Verkocht: O. Zeeuwsche, Vlaamsche en Overm. f 248, f 278; j. dito f 225, f 300; nieuwe mooije en puike dito f 275, f 300; n. orn. en goede dito f 252, f 278; n. mindere en gem. dito f 232, f 246; 129 ℔ j. witb. Poolsche f 340; 124 ℔ o. Pommer in entr. f 250; 130 ℔ Bovenl. f 320; 132 ℔ n. dito f 320; 126 ℔ Turksche (Maïs) f 240. — Rogge: Zeeuwsche, Vlaamsche, Overm. en Noordb. f 15 lager afgegeven; vreemde soorten f 10 a f 12 lager. Verkocht: Jarige f 225, f 240; n. Zeeuwsche, Vlaamsche en Overm f 237, f 243; n. Noordbr. f 225, f 240; 120 ℔ Poolsche f 246; 121 ℔ j. Pruiss. f 255; 121 ℔ gedr. Deensche f 246; 117 ℔ Arch. f 240; 118, 119 ℔ o. Pruiss. f 240, f 245; 116 ℔ o. Riga f 225. — Gerst: Zeeuwsche, Vlaamsche en Overm. Winter f 3 lager; Zomer onveranderd; vreemde soorten bleven in den loop der vorige week prijshoudend, doch bepaalde zich de omgang tot kleinigheden aan benoodigde gebruikers. Verk.: Winter f 168, f 174; Zomer f 162, f 168; 114, 115 ℔ Deens. f 190. — Haver zonder prijsverandering. — Boekweit tot eene prijsverlaging van f 25 a f 30 afgegeven, buiten eenige kleinigheden, die vroeger aan de markt iets meer bedongen. Noord-Brab. f 242 a f 250. Vlaams. f 232 a f 235. — Erwten in alle soorten belangrijk lager afgegeven, als: blaauwe f 60, witte f 30 en graauwe f 60 lager verkocht. — Koolzaad: Puik Zeeuwsch 61 p. vl.; Zomer 50 a 60 p. vl. n. kw. — Lijnzaad: 113 ℔ Odessa f 305.

AMSTERDAM, 29 *September*. Tarwe bij vorige prijzen: 127 ℔ bonte Pools. f 340; 128 ℔ r. Silezis. f 330; 123 ℔ b. Pools. f 320; 126 ℔ o. Vries. f 290. — Rogge iets hooger verkocht: 120 ℔ Pruiss. f 244; 121 ℔ Stett. f 238; 118 ℔ Deens. f 215, alles bij partij; 119 ℔ Pruiss. f 241. — Gerst lager afgegeven: 113 ℔ Deensche f 165; 113 ℔ p. dito f 172; 109 ℔ Pommer f 166 in entr. — Boekweit vond meerder begeerte, en aan benoodigden verkocht: 120 ℔ Amersf. en Nijkerker f 275; 111 ℔ Groning. Veen f 220.

Koolzaad in een doen: Oostvr. 59 p. vl.; oud Deensch 65 p. vl.; op 9 vat dadelijk $71\frac{1}{2}$ p. vl; in Oct. $70\frac{1}{2}$ p. vl.; Nov. 71 p. vl. — Raapolie zeer flaauw, vooral op levering: per 6 w. f 40,75; vlieg. f 39,75 a 50; Oct. f 39,50 a 25; Nov. f 40 a f 39,75; Dec. f 40,25 a f 40; Mei f 38,75. — Lijnolie per 6/w. f 30; vlieg. f 29. — Hennepolie per 6 w. f 33; vlieg. f 32 a f 32,50. — Raapkoeken f 85 a f 90. — Lijnkoeken f 9 a f 12.

AMSTERDAM, 1 *October*. Tarwe bij vorige prijzen. In entr.: 127 ℔ Norder f 290; 129 ℔ b. Pools. f 326. In cons.: 126 ℔ b. Pools. f 340; 123 ℔ witb. dito f 320; 126 ℔ o. Vries. f 290. — Rogge met goeden handel als voren: 122 ℔ Stettin f 241; 119 ℔ Odessa f 225; 120 ℔ Stett. f 235; 120 ℔ Pruiss. f 244. — Gerst ruim prijshoudend met goeden handel: 113, 116 ℔ Deens. f 170, f 180; 113 ℔ dito f 165; 112 Rost. f 175, beide in entr. — Haver in een doen: 79, 82 ℔ n. Fijne f 115, f 122.

Koolzaad ¼ p. vl. hooger: Kromh. 61 p. vl.; op 9 vat in Oct. $70\frac{1}{2}$ p. vl.; Sept. $63\frac{1}{2}$ p. vl. — Raapolie was flaauwer en was te half vijf als volgt: per 6/w. f 40,50; vlieg f 39,50; Oct. f 39,25 a f 39; Nov. f 39,75 a 50; Dec. f 40 a f 39,75; Mei f 38,50. — Lijnolie per 6/w. f 29,75; vlieg. f 28,75. — Hennepolie per 6 w. f 33; vlieg. f 32 a 50.

LONDEN, 26 *September*. Hetgene van inl. Tarwe ter markt was, vond tot de prijzen van Maandag gereede koopers. In vreemde ter cons. is geene verandering; geëntr. was meer algemeen gevraagd, doch de houders waren te hoog in hunne eischen, dan dat er veel konde worden verhandeld. Gerst en Haver onveranderd. De middelprijs van inl. Tarwe is 57 sh. 6 p., Gerst 32.2, Haver 24.7 en Rogge 36.1.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

Amsterdam, 1 *October*.

NEDERL. Werkel. Schuld $2\frac{1}{2}$ pCt. $61\frac{1}{2}$, $61\frac{5}{8}$, $61\frac{9}{16}$; Dito dito 3 pCt. $74\frac{3}{8}$, $74\frac{1}{2}$; Dito dito op resc. 3 pCt. $74\frac{3}{8}$, $74\frac{1}{4}$; Dito dito 4 pCt. $98\frac{3}{8}$, $98\frac{1}{2}$, $98\frac{7}{16}$; O. I. Leening 4 pCt $98\frac{1}{2}$, $98\frac{7}{16}$; Amortisatie Syndicaat $4\frac{1}{2}$ pCt. $99\frac{1}{2}$; Dito dito $3\frac{1}{2}$ pCt. $91\frac{3}{4}$, $91\frac{1}{2}$; Handelmaatschappij $4\frac{1}{2}$ pCt. $162\frac{3}{4}$, $163\frac{1}{4}$, 163; Aand. Rijnspoorw. $4\frac{1}{2}$ pCt. 113; Aand. Holl. Spoorweg-Maatschappij $128\frac{3}{4}$. — BELGIE, bij *Rothschild* $2\frac{1}{2}$ pCt. $54\frac{7}{8}$. — SPANJE, L. bij *Ardoins* van 85 £ 5 pCt. $21\frac{7}{8}$, $22\frac{1}{8}$; Dito bij dito, onbep. stukken 5 pCt. $20\frac{13}{16}$, $20\frac{7}{8}$; Dito 3 pCt. $38\frac{1}{2}$; Dito Binnenl. à 6/m. 3 pCt. $30\frac{3}{4}$, $31\frac{1}{8}$, $30\frac{15}{16}$; Dito dito Kl. St. $31\frac{3}{4}$, $31\frac{3}{4}$; Coupons *Ardoins* $23\frac{5}{8}$, $23\frac{3}{4}$; Passive $6\frac{7}{8}$; Fransche Uitgestelde $7\frac{1}{16}$, $7\frac{1}{8}$. — PORTUGAL, te Londen 3 pCt. $61\frac{3}{4}$, $62\frac{1}{4}$, $61\frac{7}{8}$; Dito dito 4 pCt. $61\frac{1}{4}$, $61\frac{1}{8}$; Dito Binnenl. à 1 Conto 5 pCt. $68\frac{1}{2}$ a $68\frac{3}{4}$; Dito dito à ½ Conto 5 pCt. $68\frac{5}{8}$. — RUSLAND, Obl. *Hope* 1798 en 1816 5 pCt. $107\frac{3}{4}$; Dito dito 1828 en 1829 5 pCt. $107\frac{1}{8}$, $107\frac{1}{4}$; Certif. bij dito 1831 en 1833 5 pCt. $99\frac{1}{2}$, $99\frac{3}{4}$; Dito bij *Hope* 4 pCt. $92\frac{7}{8}$, 93; Dito bij *Stieglitz en Comp.* 4 pCt. $91\frac{5}{8}$; Cert. te Hamburg 5 pCt. $105\frac{1}{2}$; Inschrijving in Assign. 6 pCt. 72; Cert. van dito 6 pCt. 74. — POLEN Aand. met Loting fl. 500 f $152\frac{1}{4}$.

Oostenr. Metall. $2\frac{1}{2}$ pCt. $63\frac{1}{2}$; N. Weener Aand. v. 25 fl. 400, 404; Braz. 5 pCt. $89\frac{3}{4}$; Dito 1843 5 pCt. $88\frac{1}{2}$

Peru 6 pCt. 20½, ¾; Mex. 5 pCt. 35, ¼ ex. div.; Ven. 2 pCt. 45, ¾.

Eenige voortgezette vrij aanzienlijke inkoopen in Integr. hebben de rijzende beweging der markt bevorderd en genoemd effect op nieuw eenen vooruitgang van bijna ⅜ pCt. doen ondervinden. In de overige Holl. fondsen was de handel minder belangrijk, doch de stemming over het algemeen aangenamer.

In Spaansche fondsen had de markt aanvankelijk insgelijks een willig aanzien, doch in den loop der beurs vertoonden zich eenige verkoopers, die de prijzen nog zelfs flaauwer dan gisteren deden blijven.

Portug. waren iets meer gezocht.

Mexik. zijn heden zonder bijberekening van de achterstallige 1½ jaar interest, maar met inbegrip der drie Coupons in den koopprijs verhandeld. De genoteerde koersen 35, ¼ komen dus overeen met 27¼, ¾ pCt.

Mexic. Uitgs. v. 100 £ 18, ½; Grenada 2 pCt. 23¾, ⅞; Dito Uitgest. 5⅜; Ecuador 2½, 3; N. Rijnspoorweg 133¼.

Koers van het Geld: Beleening 3½ pCt.; Prolongatie 3½, 4 pCt.; Wissel-Disconto 3 pCt.

Laatste Prijzen te 5 uren: Integr. 2½ pCt. 61½ a 9/16; Handelm. 163; Ardoins v. 510 £ 20⅝.

, De **WEDUWE** van den *STOELDRAAIJERS-KNECHT*, die den 6den Julij l.l. VERDRONKEN is (zie *Prov. Gron. Cour.* van den 8sten Julij, no. 54,) bevindt zich ZIEKELIJK en met hare 5 KINDERTJES, waarvan de oudste slechts 10 jaren oud is, in ZEER BEHOEFTIGE en HULPBEHOEVENDE omstandigheden. MENSCHENVRIENDEN worden dringend uitgenoodigd, deze ongelukkige Vrouw gedurende den Herfst en Winter de behulpzame hand te bieden. Zij woont in het Groote Appelstraatje, digt bij den Wal. De REDACTIE DEZER COURANT wil zich gaarne belasten met het ontvangen en bij gedeelten Wekelijks uitreiken van de giften aan die ongelukkige Vrouw, die aller medelijden verdient.

PICTURA.

GEWONE VERGADERING van het KUNSTLIEVEND GENOOTSCHAP *ter bevordering en aanmoediging van Teeken- en Schilderkunst*, onder den naam *PICTURA*, op DINGSDAG, den *7den October* 1845, des avonds te 7 uren. KUNSTBESCHOUWING.

Namens het Bestuur:
H. TIDDENS, *Secretaris.*

Het **BESTUUR** der ACADEMIE *MINERVA* brengt bij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat gedurende den GEHEELEN WINTER, als naar gewoonte, aan welgemelde Academie ONDERWIJS gegeven wordt aan ZEEVARENDEN in de STUURMANSKUNST en verdere WISKUNDIGE WETENSCHAPPEN. Zij, die dat Onderwijs verlangen, kunnen zich van nu af aan, ter bekoming van nader onderrigt, omtrent den tijd en de Voorwaarden van het Onderwijs, bij den Lector J. VAN CLEEFF vervoegen, en moeten, vóór en aleer tot hetzelve toegelaten te worden, van een SCHRIFTELIJK BEWIJS VAN TOELATING, door den Secretaris der Academie afgegeven, voorzien zijn.

Namens het Bestuur voornoemd:
J. H. GEERTSEMA, Cz.

In de Societeit de Harmonie,

BUITENGEWONE MUZIJK op ZONDAG, den 5den October 1845, des avonds te zeven uren.

N.B. ZONDAG daaraanvolgende de GEWONE MUZIJK.

GEBOORTE-, HUWELIJKS- EN STERFBERIGTEN.

, Heden beviel van een ZOON C. M. C. DIEPHUIS, Echtgenoote van

H. BEEKHUIS DAMSTÉ.

GRONINGEN, 30 September 1845.

, Heden beviel van eenen *ZOON* A. VAN CALCAR, geboren ROMKES.

HOOGEZAND, 30 September 1845.

, Heden verloste van eenen welgeschapen ZOON E. C. M. HEERKENS, geliefde Echtgenoote van

R. J. TELLEGEN,
Med. Doct.

GRONINGEN, 2 October 1845.

, Getrouwd:

Mr. **L. J. VOS**
en
R. MEES.

TEN BOER, 25 September 1845.

Eenige kennisgeving.

, Getrouwd:

Mr. **N. VAN HASSELT**
en
J. H. WICHERS.

GRONINGEN, 29 September 1845.

, Getrouwd:

Mr. **H. J. ENGELKENS**
en
A. M. L. SIERTSEMA.

OOSTWOLD, 30 September 1845.

, Den 16den September j.l., des avonds te 7 uren, overleed alhier, in den jeugdigen ouderdom van 32 jaren, na op den 10den September te zijn verlost van eene doode Dochter, MAGDALENA MIDDEL, geliefde Echtgenoote van N. BUINING, *Scheepskapitein.*

OUDE PEKELA, 2 October 1845.

, Heden overleed, tot onze bittere droefheid, ons eenigst ZOONTJE, na een lijden van slechts drie dagen.

J. H. VAN DE WEIJER,
C. J. VAN DE WEIJER,
LA HAIJE.

GRONINGEN, 29 September 1845.

, Heden morgen te zes uren werd ons Ouderhart diep gewond door het onverwacht overlijden van ons Zoontje GARRELT EVERTS, in den ouderdom van bijna zes jaren.

WEIWERD, 29 September 1845.

J. G. GARRELTS.
E. H. ONNES.

, Heden ontving ik de treurige tijding van het afsterven mijner geliefde eenige Zuster, Mevrouw CATHARINA POTH, geb. BLAD, op den 23sten April l.l., te *Batavia.*

GRONINGEN, 1 October 1845.

H. BLAD.

, Heden morgen te 6 uren overleed, tot onze innige droefheid, ons jongste Dochtertje WIJA, in den ouderdom van bijna 3½ jaren.

B. PLENTER.
R. PLENTER,
geboren **BROEKSEMA.**

GRONINGEN, 1 October 1845.

, De Boekhandelaar **J. OOMKENS, J.Zoon**, te *Groningen*, heeft algemeen verzonden: Eene **BESTELLINGSLIJST** op de navolgende **TAAL- EN GESCHIEDKUNDIGE WERKEN** van den Hoogleeraar Mr. *B. H. LULOFS*, voor VERMINDERDEN PRIJS:

I. SCHETS VAN EEN OVERZIGT DER DUITSCHE TAAL, gr. 8vo, *f* 1 — 25, in plaats van *f* 1 — 80.

II. OVER NEDERLANDSCHE SPRAAKKUNST, STIJL EN LETTERKENNIS, *2de geheel Overgeziene en Verbeterde Druk*, gr. 8vo, *f* 2 — 00, in plaats van *f* 2 — 90.

III. NEDERLANDSCHE REDEKUNST, of GRONDBEGINSELEN VAN STIJL EN WELSPREKENDHEID, *2de Verbeterde Druk*, gr. 8vo, *f* 1 — 00, in plaats van *f* 1 — 40.

IV. GRONDEN DER NEDERLANDSCHE WOORDAFLEIDKUNDE, gr. 8vo, *f* 1 — 25, in plaats van *f* 2 — 40.

V. KORT OVERZIGT VAN DE GESCHIEDENIS DER NEDERLANDEN, 2 Deelen, gr. 8vo, *f* 4 — 00, in plaats van *f* 6 — 80.

VI. HANDBOEK VAN DEN VROEGSTEN BLOEI DER NEDERLANDSCHE LETTERKUNDE. Met INLEIDINGEN, AANSTIPPINGEN, WOORDENBOEK, ENZ., gr. 8vo, *f* 4 — 00. *Dit werk is in Augustus 1845 voor het eerst algemeen verzonden.*

Al deze Werken te zamen genomen *f* 12 — 00, in plaats van *f* 20 — 00.

Na de verzending der BESTELLINGSLIJST *is het getal voorhandene Exemplaren aanzienlijk verminderd; indien echter de verkoop zoo lang strekt, worden de bestellingen tot den* 31 December *dezes jaars, tegen de opgegevene Prijzen, afgeleverd.*

In 1846 wordt geen dezer Boekwerken meer tegen verminderden prijs afgeleverd.

, De Boekhandelaar **P. N. VAN KAMPEN**, te *Amsterdam*, heeft uitgegeven en algemeen verzonden:

I. AUMERLE, OF ENGELAND ONDER *KAREL II*, 3de en laatste Deel, met afzonderlijk Vignet, ... *f* 3 — 50.

„Indien deze Roman van HARRISON AINSWORTH is, heeft hij zijn beste werk naamloos uitgegeven." *Athenaeum.*

II. *G. P. R. JAMES*, DE VALSCHE RICHARD, naar het Engelsch door *BOUDEWIJN*, 2 Deelen kompl., met Vignet, ... *f* 6 — 00.

III. *A. L. G. TOUSSAINT*, XIMENES, ALBA, ORSINI. Drie Novellen uit *Spanje*, 2 Deelen kompl., met 2 Staalvignetten, ... *f* 6 — 60.

IV. *E. L. BULWER*, FRIEDRICH SCHILLER. Eene Schets, vertaald door Mr. *S. VISSERING*, *f* 1 — 50.

V. *G. ENGELBERTS GERRITS*, HET LEVEN EN DE REGERING VAN Z. M. *WILLEM I.* Met vier Staalplaten, in Carton, ... *f* 5 — 90.

VI. Mevr. de Wedw. *A. B. VAN MEERTEN*, KINDERBIJBEL, OF BIJBELSCHE VERHALEN bij het zien van Bijbelsche Prenten aan Moeders schoot. Eerste en tweede Deeltje (*Oude Testament*), met vier Plaatjes, in Carton. Elk Deeltje, ... *f* 0 — 80.

Hetzelfde Boekje, zonder Plaatjes, voor Schoolgebruik, elk Deeltje, ... *f* 0 — 30.

(Met nog één Deeltje is dit lieve Werkje kompleet.)

VII. ———————————— WOORDEN VAN MOEDERLIJKE LIEFDE AAN MIJNE DOCHTER MATHILDA. Een geschenk voor Christelijk opgevoede Meisjes, met Vignet, ... *f* 1 — 90.

Voorts nog de volgende BOEKEN TOT ONDERWIJS:

I. *N. G. BEAUSAR*, THEORIE DER REKENKUNDE voor Onderwijzers en eenigzins geoefende Leerlingen, 1ste Stukje 90 Cents. Idem 2de Stukje *f* 1 — 20. De toepassingen op het 1ste stukje zijn ter perse.

II. *ANDERSONS* MERCANTILE CORRESPONDENCE. Voorbeelden van Engelschen Koopmans-Brievenstijl; naar *W. ANDERSON*, door *EDWARD TAYLOR*. . *f* 0 — 90.

III. *A. HELMIG VAN DER VEGT*, PROEVE EENER HANDLEIDING TOT HET AANLEEREN VAN HET NEGER-ENGELSCH, ... *f* 0 — 80.

IV. *WILHELMUS SMITS*, (Directeur der Volks-Zangschool, opgerigt door de beide Amsterd. Depart. der Maatsch. Tot Nut van 't Alg.), HANDLEIDING EN SCHOOLBOEK VOOR HET VOLKS-ZANGONDERWIJS, ... *f* 0 — 60.

V. *J. P. HEIJE*, KINDERLIEDEREN, met Zangwijzen door de voornaamste Nederlandsche Componisten. Eerste Bundel, tweede druk, *f* 0 — 40; tweede Bundel, *f* 0 — 50; derde Bundel, *f* 0 — 50; drie Bundels te zamen, in één Bandje, *f* 1 — 50. (Bij 25tallen alles 20 pCt. minder.)

Ter perse, om *eerstdaags* te verschijnen:

LATIJNSCHE SPRAAKKUNST voor eerstbeginnenden, door *H. M. MOLL*, Rector der Latijnsche Scholen te *Zierikzee.*

, Bij **C. VAN DER POST, JR.**, Boekhandelaar te *Utrecht*, en verder alom is, ***ter wering van nadruk, tot ult. December 1845 te bekomen, a f 6, in plaats van f 12:***

PH. W. VAN HEUSDE, DE SOCRATISCHE SCHOOL OF WIJSGEERTE VOOR DE NEGENTIENDE EEUW, 4 Dln. 2de, veel vermeerderde uitgave, met een *uitmuntend* Portret.

NB. *De voorhanden zijnde Ex. laten niet toe om Ex. in Commissie te zenden.*

BOEKVERKOOPING IN HET REVENTER

van het Burger Weeshuis HEDEN AVOND te 6 uren, en MORGEN AVOND, waarbij MEDISCHE INSTRUMENTEN, RARITEITEN, eene SIMPLICIEKAST, ENZ.

RIJN- EN IJSSEL-STOOMBOOTMAATSCHAPPIJ.

Dienst voor de maand OCTOBER 1845.

Van AMSTERDAM naar KAMPEN:
behalve Zondag, DAGELIJKS, 's morgens te 6½ uur.
Van KAMPEN naar AMSTERDAM:
behalve Zaturdag, DAGELIJKS, des namiddags te half twee.
Van KAMPEN naar ARNHEM, DUSSELDORP en KEULEN:
Zondag, Dingsdag, Donderdag en Vrijdag, des morgens te 4 uren.
Van ARNHEM naar KAMPEN:
Maandag, Woensdag, Donderdag en Zaturdag, des morgens te 11 uren.

De **DILIGENCE** van *Groningen* naar *Zwolle* en *Kampen*, in correspondentie me de STOOMBOOT van *Kampen* op *Amsterdam*, vertrekt, behalve Zaturdag, DAGELIJKS, des nachts te 2 uren, van het Logement *DE NIEUWE MUNSTER*, bij **C. A. FRIGGE**, terwijl de Reizigers zoó vroegtijdig in *Amsterdam* aankomen, dat zij nog met den laatsten spoortrein naar *Utrecht*, *Haarlem*, *Leiden* en *'s Hage* kunnen vertrekken.

STOOM
van Harlingen naar Londen.

Het nieuwe Stoomschip **RAPID**, **383** Ned. Tonnen, **200** Paardenkracht, Kapit. ***ALFRED BROWNLESS***, vertrekt ZATURDAG, den 4den October, des morgens te 9 uren, om op WOENSDAG, den 8sten, te 8 uren des voormiddags, van *LONDEN*, langs het *Nieuwe Diep*, op *HARLINGEN* te retourneren, en zal die vaart WEKELIJKS blijven voortzetten, tot zeer billijke vrachten voor PASSAGIERS en GOEDEREN.

Nadere informatien te bekomen bij de Cargadoors
Wedw. BOUWE RODENHUIS en ZONEN,
en
VAN OPPENS ZONEN,
te *Harlingen.*

Er is VERMIST, Dingsdag avond l.l., buiten de Apoort: eene **PORTEFEUILLE** met **PAPIEREN**, waaronder **ZEVEN BANKBRIEFJES**, ter waarde van **485** Gl. Die dezelve TEREGT brengt of voldoende OPGAAF kan geven, zal eene BELOONING hebben van **100** Gl. Adres aan het BUREAU DEZER COURANT.

Ten Huize van NIES, te *Winschoten*, is op den Kermisdag een **PAKJE** VERMIST, inhoudende een BLAAUW LAKENSCHEN ROK, eene ZWARTE en eene GRIJZE BROEK en een BONT VEST. Die deze Goederen abusivelijk heeft medegenomen, wordt verzocht, dezelve onverwijld terug te bezorgen.

In de *HEERESTRAAT* is sedert ZONDAG AVOND **VERLOREN:** eene *groen gekeperde katoenen* ***PARAPLUIE*** met koperen Stok en wit botten Handvatsel. De Vinder wordt verzocht, dezelve terug te bezorgen aan het BUREAU DEZER COURANT; zullende, des verkiezende, goed BELOOND worden.

Mr. **J. J. DE SITTER**, Notaris te *Groningen*, gedenkt, op Dingsdag, den 7den October 1845, ten Huize van den Kastelein H. MENSINGA, bij de Brug buiten de Boteringepoort te *Groningen*, des namiddags te 2 uren, te verkoopen: ongeveer **20 VETTE KOEIJEN**, en **2 PAARDEN** tot alle werk geschikt.

, Ten overstaan van Mr. **J. W. QUINTUS**, Notaris te *Groningen*, zullen, op Woensdag, den 15den October 1845, des avonds te 7 uren, ten Huize van den Koffijhuishouder B. TEN HAVE, aan de Groote Markt aldaar, publiek worden verkocht:

I. Een groot en sterk PAKHUIS, *DE GROOTE SLEUTEL* genoemd, met een daarin vervoerden WOONHUIS en KELDERS, welke afzonderlijk worden verhuurd, get. I 239 rood, staande aan de Noorderhaven, bij de Draaibrug, te *Groningen.*

II. Een ruim en sterk PAKHUIS, *DE KLEINE SLEUTEL* genoemd, staande in den Vischhoek te *Groningen*, achter het vorige Perceel. — Om te aanvaarden den 1sten November 1845. — Te bezien daags vóór en op den Verkoopdag, des namiddags van 2—4 uren.

NB. Een gedeelte van den Koopprijs kan, tegen billijken interest, over deze Goederen, onder regt van Hypotheek, blijven uitstaan.

HOUTVEILING,

onder Werkelijke Houtkoopers, op Donderdag, den 9den October 1845, des voormiddags te elf uren, ten huize van de Weduwe VAN DER BOOGH, te *Appingedam*, van eene aanzienlijke partij **NOORDSCHE HOUTWAREN**, waaronder drie nieuwe, van onderscheidene Havens aangevoerde Ladingen, bestaande in Maats en Overmaats BALKEN, JUFFERS, EIKEN STOLPEN, ENZ.

Mr. H. J. OFFERHAUS,
Notaris.

FIRMA **VAN CLEEFF & HESSELINK.**

1. EXTRA VERKOOP VAN MANUFAKTUREN.

MAANDAG, den 6den October en DINGSDAG FINALE AFLOOP bij MARKS, onder *Helpman*, van diverse LAKENS, DUFFELS, BAAIJEN en ANDERE WINTERGOEDEREN; voorts BONTEN, CHELASSEN, WATERTWIST, ONGEBLEEKT KATOEN, DOEKEN en veel meer andere Artikelen van dien aard. Om de kortheid des tijds vooraf niet te bezien.

2. Woensdag den 8sten Oct.

e.k., te 10 uren en vervolgens, voor en in 't VERKOOPLOKAAL bij den Apoortenboog, VERKOOP van nagelatene deftige MEUBELEN en INBOEDEL, SECRETAIRE, LINNENKAST, groot AANREGT, diverse TAFELS, STOELEN, KOLOMKACCHELS, SPIEGELS en SCHILDERIJEN, PORSELEIN, GLAS, AARDEWERK, KOPER, TIN, KEUKENGEREEDSCHAP, beste BEDDEN met TOEBEHOOREN, SPRINGMATRAS, ENZ. Alles daags bevorens van 10—12 en van 2—5 uren te bezien.

BIJ ASSEN, PROVINCIE DRENTHE,

TE HUUR OF TE KOOP,

om in November of later te aanvaarden: Een **BUITENTJE**, gelegen aan en bij de Hoofdvaart en den Straatweg, met 4 behangene Kamers, Keuken, Kelder, SCHUUR met Stalling voor Paarden en Koeijen, WAGENHUIS, Mangelkamer, enz., benevens grooten TUIN met Vijver, vele beste vruchtdragende Boomen en ander Plantsoen. Nadere informatien bij C. BROUWER, te *Assen*. Brieven franco.

BIJ TOEVAL TE HUUR,

om op den 1sten November e.k. te aanvaarden: Eene roijale BEHUIZING met BLEEKVELD, vooraan in de Bloemstraat. Te bevragen bij TEEKE SWART, aan de Lage Der-A.

Te HUUR, in de Heerestraat,

om dadelijk of wel op den 1sten November te kunnen aanvaarden: Eene BOVENWONING met Vrijen Opgang. Te bevragen bij D. F. ENGELER.

, Daar de ondergeteekenden op den 30sten September j.l. het ***HOUTSTEK*** met de daarin voorhanden zijnde **HOUTWAREN** van wijlen den Heer G. VAN CALCAR, in de Nieuwe Ebbingestraat, uitkomende aan het Boterdiep, van de Heeren Erfgenamen VAN CALCAR hebben OVERGENOMEN, met het doel, den **HOUTHANDEL**, welke daarin sedert vele jaren en tot heden toe is bedreven, verder voort te zetten, en dus op den 1sten October BEGONNEN en OPENGESTELD voor rekening der FIRMA J. H. MULLER EN ZOON; belovende aan allen, die hen met hunne gunst gelieven te vereeren, eene prompte en civiele behandeling.

GRONINGEN, 1 October 1845.

J. H. MULLER EN ZOON.

, Ingevolge bovenstaande Advertentie, het ***HOUTSTEK*** van wijlen mijnen Compagnon, den Heer GERBRAND VAN CALCAR, met den 1sten October l.l. aan de Heeren **J. H. MULLER EN ZOON** OVERGEDRAGEN zijnde, zoo maak ik bij deze bekend, dat ik nu in het vervolg alleen voor mijne EIGENE REKENING **HANDEL** zal drijven in **HOUT**, onder de firma **G. & G. VAN CALCAR**, en beveel ik mij daartoe bij mijne Stad- en Landgenooten aan.

GRONINGEN, 2 October 1845.

A. VAN CALCAR,
Houtkooper aan Der-A.

De ondergeteekenden zijn in staat gesteld en gemagtigd, voor deze, zoo wel als de naburige Provinciën *Drenthe* en *Overijssel*, benevens voor *Oostriesland*, alle mogelijke inlichtingen te geven omtrent de verzending van VEE, GRANEN, BOTER, ENZ., over *HARLINGEN* naar *LONDEN* of terug, waartoe tegen zeer billijke vrachten met de Stoomboot *the Rapid* gelegenheid is.

GRONINGEN, 1 October 1845.

DE MOL MONCOURT & WIJNNE.
Kantoor bij de Beurs, Zuidz. de Akerk.

E. J. WINTER,

Mr. Smid en Kagchelmaker, in de Jacobijnerstraat, berigt bij deze het geëerde Publiek, dat zijn Winkel ruim voorzien is van onderscheidene **KOOK-KAGCHELS**, met en zonder vaste WATERKETELS, van opene **VUURHAARDEN** en alle soorten van **KOLOMKAGCHELS**; voorts van gegoten **OVENMONDEN**, **OLIEMATEN**, van **50** Kan en minder, IJzeren **ASCHBAKKEN**, ENZ.

Hij rekommandeert zich aan zijne geachte Begunstigers, belovende eene civiele en prompte behandeling.

Æ. P. BOLSMAN,

Smid, Sloten- en Kagchelmaker,

in de Turftorenstraat, lett. C no. 8, maakt aan zijne geëerde Stad- en Landgenooten bekend, dat bij hem voor zuinige prijzen te bekomen zijn alle soorten van **MODERNE, FIJN GESLEPENE KAGCHELS**, naar den laatsten smaak, waaronder hechte enkele en dubbele ENGELSCHE LUCHTVERWARMENDEN, vervaardigd naar Modellen en Teekeningen uit *Londen*, welke buitengewoon veel warmte geven; alsmede alle soorten van **BRUSSELSCHE KAGCHELS** met Schuifdeuren en te gelijk open Vuur, **KOLOMKAGCHELS**, ENZ.; bevealt zich in ieders gunst en rekommandatie, belovende eene prompte en civiele behandeling.

A. D. BRUNEL, Kapper,

zal met den 1sten November een LOKAAL voor het KAPPEN van Heeren en Dames openen, en eene geheel nieuwe tot dusverre in Holland onbekende soort van **PARUIKEN** en **TOUPETTEN** vervaardigen, tot zeer matigen prijs.

Het Vorstelijk Tandpoeder,

alom bekend als een uitmuntend Middel tot ZUIVERING van MOND en TANDEN, is steeds te bekomen, à 60 Cents het verzegelde Doosje, bij den Boekhandelaar R. J. SCHIERBEEK, in de Guldenstraat, te *Groningen.*

De STADS-DANSMEESTER alhier adverteert aan de Belanghebbenden, dat hij onderrigt geeft in de **FRANSCHE MAZURKA**, en beweert met genoegen, dat voor de Jeugd gewenschte MAZURKA zeer veel assisteert tot het meest gewenschte doel eener Dansles.

3 a 4 Kleermakersgezellen,

kunnende opgeven van bij eerste Meesters gewerkt te hebben, kunnen dadelijk WERK bekomen bij A. TEUTEBERG, Meester Kleermaker in de Oude Ebbingestraat, op den hoek van de Kwinkenplaats, te *Groningen.*

, WORDT GEVRAAGD: Eene **KEUKENMEID**, tegen November. Adres aan het BUREAU DEZER COURANT.

Te Groningen, bij C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA, Boekdrukker.